

Предизборна програма на КОАЛИЦИЯ „ИЗПРАВИ СЕ! МУТРИ ВЪН!“

СЪДЪРЖАНИЕ

Политическа декларация

Политическа визия

1. ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ И УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ. ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ. КАПИТАЛОВ ПАЗАР. ПОДКРЕПА ЗА БИЗНЕСА. ДОСТОЙНИ ДОХОДИ. ОБЛЕКЧАВАНЕ НА ДАНЪЧНАТА ТЕЖЕСТ. БОРБА С МОНОПОЛИТЕ
2. ЗАТВАРЯНЕ НА ГИШЕТАТА. ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЦИФРОВА ИКОНОМИКА
3. ОЗДРАВЯВАНЕ НА ЕНЕРГЕТИКАТА И СПРАВЕДЛИВ ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД
4. ДОСТЪПНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ БЕЗ ДОПЛАЩАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА COVID-КРИЗАТА
5. СПРАВЕДЛИВА СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА
6. МОДЕРНО ОБРАЗОВАНИЕ И ПОДКРЕПА ЗА НАУКАТА
7. ТРУД И ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ
8. ПРАВОСЪДНА РЕФОРМА И ПРОМЕНИ В КОНСТИТУЦИЯТА.ПРЕОСНОВАВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИ
9. ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ
10. ОТБРАНА И ПОВИШАВАНЕ НА ОТБРАНТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА АРМИЯТА
11. ВЪНШНА ПОЛИТИКА
12. МЕСТНА И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА
13. МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ТРАНСПОРТА И ТРАНСПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА
14. ЗЕМЕДЕЛИЕ, СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ГОРИ И РИБАРСТВО
15. ОКОЛНА СРЕДА, УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНИТЕ ЕМИСИИ
16. УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ COVID-КРИЗАТА

17. ПОДКРЕПА ЗА КУЛТУРАТА И СВОБОДНИ МЕДИИ
18. РАЗВИТИЕ НА СПОРТА И СПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА
19. НЕОТЛОЖНА ЗАКОНОДАТЕЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВИТЕ 100 ДНИ ОТ МАНДАТА В ЗАЩИТА НА ОБИКНОВЕНИТЕ ХОРА
20. РЕВИЗИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВОСТТА

ПОЛИТИЧЕСКА ДЕКЛАРАЦИЯ

Ние, от Коалицията „ИЗПРАВИ СЕ! МУТРИ ВЪН!“,

- *като изразяваме готовност за създаване на широко обединение срещу над 10-годишния едноличен модел на управление на Бойко Борисов, подкрепян задкулисно от ДПС;*
- *като заставаме зад справедливите искания на протестиращите граждани за оставка на премиера Борисов и главния прокурор Иван Гешев и за възстановяване на демокрацията и върховенството на правото;*
- *като отстояваме достойното място на България в ЕС и НАТО и се ръководим от националния интерес;*
- *като се обявяваме за провеждане на честни избори с машинно и дистанционно (електронно и по пощата) гласуване;*

ДЕКЛАРИРАМЕ,

че ще работим за създаването на устойчиво мнозинство на почтените в 45-ото Народно събрание

за повишаване на доходите на обикновените граждани, подкрепа на бизнеса, демонтиране и ревизия на едноличния модел на управление.

В изпълнение волята на протестиращите срещу статуквото, инициативните комитети от цялата страна, активистите на местни каузи и организациите, които припознават в Партньорската мрежа „Изправи се.БГ“, Отровното трио и партиите от коалицията Движение България на гражданите (ДБГ), Движение 21 (Д21) и

Единна народна партия (ЕНП)

платформа за политическо представителство на обикновените хора,

ние се ангажираме в 45-ото Народно събрание да осъществим посочените управленски мерки, като не се ограничаваме само до тях.

Коалиция «Изправи се! Мутри вЪн!»

ПОЛИТИЧЕСКА ВИЗИЯ

Коалиция „ИЗПРАВИ СЕ! МУТРИ ВЪН!“ е обединение от граждански организации и партии (от десния, центристкия и левия спектър), водени от разбирането, че настоящата авторитарна държава, установена и наложена по време на над 10-годишното управление на ГЕРБ с министър-председател Бойко Борисов, трябва да бъде разградена и напълно реформирана.

В центъра на нашата политическа визия поставяме обикновените хора с тяхното човешко и гражданско достойнство, както и демонтирането на модела на едноличната корупционна власт.

Ние влагаме **усилията си в усъвършенстването на парламентарната демокрация, съдебната власт, държавността и институциите** така, че те да служат на обществото и да помагат на обикновените хора да разгръщат своя потенциал и бизнес-инициатива, да имат спокоен и достоен живот и условия за подкрепа на гражданската им активност.

Ние изповядваме демократичното разделение на властите и вярваме, че **държавата трябва да закриля придобитата със законни средства частна собственост, предприемаческата и политическата свобода** и да гарантира върховенството на правото, справедливостта и социалната сигурност.

Ние предлагаме решения за стимулиране на устойчивия растеж, но при строг баланс между нарастването на благосъстоянието, **опазването на българската природа** и разумното оползотворяване на нейните ресурси.

За да дадем алтернатива, да разширим възможностите за избор, за да постигнем като народ общите си цели, а всеки един от нас и личните си мечти и стремеж към щастие, ние от Коалиция **„ИЗПРАВИ СЕ! МУТРИ ВЪН!**, предлагаме **настоящата Предизборна програма, в която са включени всички съществени направления на държавния и обществения живот.**

***

- 1. ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ И УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ. ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ. КАПИТАЛОВ ПАЗАР. ПОДКРЕПА ЗА БИЗНЕСА. ДОСТОЙНИ ДОХОДИ. ОБЛЕКЧАВАНЕ НА ДАНЪЧНАТА ТЕЖЕСТ. БОРБА С МОНОПОЛИТЕ**

Политически цели:

- *Гарантиране на финансовата стабилност и преработване на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България;*
- *Създаване на условия за устойчив растеж на икономиката;*
- *Развитие на модерен и стабилен капиталов пазар;*

- *Подкрепа за малкия и среден бизнес;*
- *Осигуряване на достойни доходи и пенсии;*
- *Обекчаване на данъчната тежест за гражданите и бизнеса;*
- *Прекратяване злоупотребите на монополите, в т.ч. и на държавните монополни предприятия*

Решения за финансовата стабилност и за Плана за възстановяване и устойчивост на България

1. Националните приоритети в нашата програма са възстановяване на финансовата и макроикономическата стабилност на България и нейното приемане в Еврозоната, както и приемане на страната в Еврозоната.
2. Запазване на системата на паричен съвет до влизането на България в Еврозоната при настоящия фиксиран валутен курс на лева спрямо еврото и гарантиране на устойчива макроикономическа рамка.
3. Засилване ролята на фискалните правила при управление на основните бюджетни и фискални индикатори с цел устойчиво развитие на публичните финанси като гарант на макроикономическа стабилност.
4. Прекратяване на практиката за изразходване на средства от бюджетния излишък без решение на Народното събрание.
5. Предприемане на управленски мерки за преработване на Плана за възстановяване и устойчивост с цел средствата, които може да получи България от Фонд „Следващо поколение ЕС“ за справяне с последствията от пандемията, да бъдат насочени прозрачно към области, даващи възможност за бързо догонващо икономическо развитие на България.
6. Прилагане на принципа „Пари срещу реформи“ по отношение на средствата за България от Фонда за възстановяване на ЕС Next Generation EU с фокус върху финансиране на зелена, споделена, кръгова, нисковъглеродна и дигитална икономика, образование, здравеопазване, модерно селско стопанство, енергийна независимост, електронно управление, стимулиране на микро-, малкия и семейния бизнес, туризма и транспорта и устойчивото използване на природните ресурси.
7. Запазване на националния интерес при изпълнението на Европейската зелена сделка. Поддържане на „червената линия“ на България във връзка с повишаване на целите за намаляване на емисиите парникови газове над приетите вече 40 % до 2030 г. спрямо нивата от 1990 г. до заложените в Съобщението на ЕК 50 % със стремеж към 55 %.

Решения за устойчив растеж на икономиката

1. Прилагане на пакет от мерки за борба със сивата икономика, корупцията, монополизацията и картелизацията.
2. Формулиране на приоритетни области, които са важни за догонващото развитие на българската икономика и нейното адекватно позициониране на международните пазари.
3. Административна реформа с цел тя да играе поддържаща роля спрямо икономическите субекти, а не да бъде използвана като бухалка срещу тях. Намаляване броя на административните структури и оптимизиране на заетите в тях; продължаване на административната реформа.
4. Прилагане на нова индустриална политика „Индустрия 2030“, базирана на приоритетно развитие на индустрията и отрасли, за които страната ни има конкурентни предимства.
5. Премахване на държавните приоритети в тези сектори на икономика, които са станали стратегически под лобистки натиск на близки до властта икономически лица и групи.
6. Насочване на средствата за преодоляване на COVID-19 кризата с повече ресурси и стимули за запазване на работните места и развитие на бизнеса и за подкрепа на засегнатите сектори и уязвими групи
7. Стимулиране на привличането на чуждестранни инвестиции чрез адекватно законодателство и подобрена бизнес среда.
8. Въвеждане на режим за дистанционно откриване на фирма по модела на Естония.
9. Справедлива данъчна политика чрез децентрализация на част от приходите от бюджета в полза на общините – част от приходите остава там, където се формира.
10. Нов подход в регионалната политика, насочен приоритетно към създаване на дигитални и интернет базирани работни места, индустриални зони и фокусирана държавна подкрепа за регионите с по-ниска икономическа активност.
11. Прилагане на разходопокривния принцип при определяне на всички държавни и общински такси.
12. Приемане на законови промени, гарантиращи спазването на принципа „замърсителят плаща“ за такса смет.
13. Въвеждане на гратисен период за изпълнение на нови законодателни изисквания, касаещи промяна в условията за упражняване на стопанска дейност.

14. Реформиране на Агенцията за обществени поръчки (АОП) в независим орган, неподвластен на политически решения, чиито Управителен съвет се назначава от парламента.
15. Забрана към администрацията да изисква от потребителите и бизнеса информация, която вече е налична в административните регистри.
16. Цялостен одит на ефекта от оперативните програми и цялостно опростяване на начина и формите за кандидатстване по програмите, без да има необходимост от външни консултанти, които са овладели достъпа до оценителските и управляващи органи и част от тях са проводник на корупция и неефективно усвояване на европейските фондове.
17. Промени в закона за Публично-частното партньорство.
18. Приемане на закон за гражданската несъстоятелност и изграждане на мрежи от центрове за съвети на лица, изпаднали в дългово робство.
19. Облекчаване на процедурите за свързаност на предприятията към мрежови структури (Вик, ел. енергия, газ и др.).
20. Спазване на изискванията за оценка на въздействието и публично консултиране на проектите на нормативните актове.

Решения за модерен и стабилен капиталов пазар

1. Раздържавяване на Фондовата борса.
2. Недопускане на опити за държавен контрол върху частни листвани компании посредством отчуждаване на неактивни акции, като същевременно се гарантира защита на интересите на дребните инвеститори.
3. Значително облекчаване на нормативната уредба, ограничаване на свръхрегулациите, опростяване, улесняване и автоматизиране на процедурите. Развитие на процедурите по „двойно листване“ с други европейски борси.
4. Възобновяване на практиката за листване на миноритарни дялове от всички държавни дружества и набиране на финансов ресурс за реализиране на големи/инфраструктурни проекти чрез капиталовия пазар.

Решения в подкрепа на малкия и среден бизнес

1. Приемане на нова Стратегия за МСП, насочена към подкрепа на дейността им и облекчаване на изискванията към тях.
2. Подкрепа на бизнеса за безапелационно и безусловно нарастване на доходите, в т.ч. и чрез програми за подкрепа на стартапи, иновативни компании, "зелена" индустрия, малък и семеен бизнес.
3. Покриване на фиксираните разходи на предприятията (наеми, режимни разходи, заплати, осигуровки, амортизации и др.) при спад на продажбите, в съответствие с добрите европейски практики за подкрепа на бизнеса в условията на пандемия.
4. Разработване на публични схеми за финансиране на малките и средни предприятия чрез използване ресурса и възможностите на Българската банка за развитие и Плана за възстановяване и устойчивост.
5. Въвеждане на задължение на публичните администрации да изплащат фактурите за доставки и услуги от бизнеса в рамките на 30 дни.
6. Нормативни промени, насочени към ускоряване на процедурата по несъстоятелност и ликвидация.
7. Гарантиране правата на собственост и несъстоятелност чрез законово ограничение на възможността да се обявява несъстоятелност със задна дата.
8. Въвеждане на електронни процедури по закриване на фирми без дейност.
9. Намаляване на административната тежест, включително отмяна на част от разрешителните режими и замяната им с уведомителни.
10. Чувствително намаляване на лицензионните режими в съответствие с европейските практики за възпиране на ненужната бюрокрация.
11. Промени в ЗОП, които да улеснят достъпа на средни и малки фирми до обществени поръчки, електронно обявяване и отчитане на всички обществени поръчки, опростяване на изискванията за спиране манипулирането на търговете.
12. Въвеждане на отговорност от съответния държавен/общински служител, чието действие или бездействие, волно или неволно, е станало причина за издаване на актове, постановления и др. срещу държавата/общината;
13. Премахване на задължителното сключване на договори за трудова медицина за малките фирми в сектора на услугите.

1. Прилагане на пакет от икономически мерки за чувствително повишаване на разполагаемите доходи. Въвеждане на минимална почасова ставка с цел постигане на минимален доход от 1250 лв. на месец в рамките на мандата и осигуряване на условия средната заплата да е над 2000 лв. месечно при запазване на фискалната стабилност.
2. Преизчисляване на пенсиите спрямо осигурителния доход към 2016 г. и ежегодното им увеличаване до постигане на минимална пенсия над 500 лв. до края на мандата.
3. Възстановяване и развитие на пенсионен модел, стимулиращ работещите да се осигуряват върху реалните си доходи.
4. Подкрепа и развитие на частните пенсионни фондове, включително на тези от „Втория стълб“ и осигуряване на пълна прозрачност и обществен контрол над управлението им.

Решения за облекчаване на данъчната тежест за гражданите и бизнеса

1. Запазване на съществуващия данъчен модел.
2. Запазване на данъчната ставка от 10% върху доходите над необлагаемия минимум и въвеждане на необлагаем минимален доход, равен на минималната работна заплата.
3. Премахване на режима на облагане на едноличните търговци с данъчна ставка от 15% и приравняване на размера на данъка върху годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец на 10%.
4. Повишаване на прага за задължителна регистрация по ДДС от 50 000 лв. на 200 000 лв. и запазване на доброволната регистрация по ДДС като облекчение за микро- и малкия бизнес.
5. Намаляване със 75% на патентния данък до възстановяване на икономиката от пандемията.
6. Временно освобождаване от някои данъци на сектори и производства, като подкрепяща мярка в условията на пандемията.
7. Намаляване на данъчната тежест в частта, касаеща данъка върху застрахователни премии и данъка върху доходите от лихви и срочни банкови депозити.
8. Въвеждане на нулева данъчна ставка за корпоративния данък върху дела на реинвестираната в България печалба.

9. Придържане към най-ниски акцизни ставки определени в нормативните актове на Европейския съюз.
10. Подробна законова уредба за справедливо определяне размера на държавните и общински такси, съгласно която стойността на всяка такса се определя само въз основа на разходите за нейното осъществяване.
11. Въвеждане на такса върху сделките с луксозни стоки.
12. Премахване на данък уикенд.

Решения за прекратяване на злоупотребата на монополите, в т.ч. и на държавните монополни предприятия

1. Гарантирана защита на правата на потребителите от доставчиците на ток, вода, парно, мобилни оператори, банки, бързи кредити, ЧСИ, арбитражи, колектори.
2. Увеличени правомощия на КЗП по отношение на финансовите институции и за защита на длъжници. Създаване на възможности за извънсъдебно решаване на спорове.
3. Радикална реформа в регулаторните органи. Превръщане на КЗК в реален орган за борба с монополите.
4. Кардинална промяна в начина на управление на държавните предприятия като БДЖ, Български пощи и други стратегически предприятия.
5. Въвеждане на таван на работните заплати на мениджърите в държавните дружества.
6. Въвеждане на мандатност на управителните тела и обявяване на конкурси за управление на държавните дружества, включително и за чуждестранни мениджъри на базата на ясни правила за неполитически назначения. Заплащането на мениджърите да зависи от финансовото състояние и финансовите резултати на предприятията и прекратяване на практиката за безконтролно наливане на публични средства в тях.

2. ЗАТВАРЯНЕ НА ГИШЕТАТА. ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЦИФРОВА ИКОНОМИКА

Политически цели:

- *Затваряне на гишетата за административно обслужване;*
- *Шоково въвеждане на електронно управление;*
- *Модернизирание на икономиката; цифрова икономика*

Решения за затваряне на гишетата

1. Премахване на всички гишета с чиновници в централната, териториалната и местната администрация и замяната им с електронни услуги.
2. Въвеждането на принципа на мълчаливото съгласие в държавната и общинска администрация.
3. Намаляване на административните такси за обслужване на гражданите и бизнеса.

Решения за електронно управление

1. Осигуряване на качествен интернет достъп на територията на цялата държава.
2. Ускорено изграждане на електронно управление и одит на извършените до момента дейности по въвеждането му.
3. Създаване на Министерство на дигиталната икономика, електронното управление и административната реформа с постоянно действащ към него Съвет за електронно управление (СЕУ), които да координират постигането на стратегическите цели на дигиталното управление на всички нива в администрацията и с фокус улеснение на гражданите и стопанските субекти.
4. Създаване на Единен системен администратор, който да интегрира ИКТ-ресурсите в държавата и да гарантира устойчивост на инфраструктурата и услугите на електронното управление.
5. Стартиране на Национална програма за разработване и интегриране на смарт системи за управление и сигурност за повече прозрачност на публичните услуги.
6. Приемане на пакет от законодателни промени, включващ приемане на нов Закон за електронната идентификация и електронното управление,

- поставящ гражданите и потребностите на бизнеса в центъра на изгражданите услуги.
7. Въвеждане на електронни поръчки в здравеопазването и електронно здравеопазване, което може автоматично да намали държавните разходи в сектора с над 20%.
  8. Въвеждане на дигитално образование. Техническо подsigуряване на образователната система да работи ефективно в дигитален режим. Обезпечаване на технически средства за заетите и обучаваните в системата.
  9. Въвеждане на изцяло електронни обществени поръчки.

3. ОЗДРАВЯВАНЕ НА ЕНЕРГЕТИКАТА И СПРАВЕДЛИВ ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД

Политически цели:

- *Оздравяване и развитие на енергетиката и гарантиране на енергийната независимост на страната;*
- *Справедлив енергиен преход;*

Политически решения за оздравяване и развитие на енергетиката

1. Приемане на балансирана национална енергийна стратегия до 2030 г., с хоризонт 2050 г., основана на реална оценка на националните приоритети и насърчаване въвеждането на иновационни технологии в производството, съхранението и доставката на енергия.
2. Прилагане на комплекс от мерки за повишаване ефективността на държавните предприятия в сектор „Енергетика“.
3. Свързване на борсовия енергиен пазар с европейския с цел постигане на по-добра ликвидност и ниски ценови колебания по време на пиковите часове на потребление.

4. Изготвяне и подписване на Национално споразумение за осигуряване на ликвидност на пазара на електроенергия през сегмент „Ден напред“.
5. Изработване и нотифициране пред ЕК на механизъм и провеждане на търгове за капацитети.
6. Приемане на Национална програма за комплекса „Марица – Изток“, която да гарантира запазване на работните места или преобразуването им в такива с по-добри условия на труд и по-високи възнаграждения.
7. Уреждане на отношенията по дългосрочните договори за изкупуване на електрическа енергия между НЕК ЕАД и „Ей И Ес – ЗС Марица Изток 1“ ЕООД и НЕК ЕАД и „Контур Глобал Марица изток 3“, в съответствие с правила на ЕС относно държавните помощи.
8. Предприемане на конкретни действия за трансформиране на енергийния микс на България с цел гарантиране на енергийната сигурност на държавата.
9. Активна държавна политика за повишаване на енергийната ефективност, използвайки програмите на ЕС като важно условие за оптимизация на разходите за енергия и развитието на конкурентноспособна икономика.
10. Незабавно спиране на политическата намеса в работата на Комисията за енергийно и водно регулиране и осигуряване на регулаторна независимост. Повишаване капацитета и активността на КЕВР за разследване и санкциониране на пазарни злоупотреби и пазарна концентрация, осигуряване на баланс между интересите на енергийните дружества и потребителите.
11. Изграждане на нови производствени мощности в областта на електропроизводството само на пазарен принцип.
12. Мощно навлизане на ИКТ в енергийния сектор и дигитализация на мрежата - умни мрежи, умни производства, умни домове, чист транспорт.
13. Приемане на законови промени за пълна либерализация на пазара на електроенергия с цел оптимизиране цената на електрическата енергия и постигане на справедливи цени както за износ, така и за вътрешния пазар, респективно - повишаване на конкурентоспособността на българската икономика. Защита на енергийно бедните потребители.
14. Насърчаване производството и съхранението на електроенергия от ВИ за собствени нужди.
15. Диверсификация на източниците и маршрутите за доставка на природен газ. Приоритетно следва да се изпълнят следните стъпки:

1. Завършване на газовия интерконектор България-Гърция за газови доставки от Каспийския регион по Трансадриатическия тръбопровод;
  2. Ускоряване изграждането и пускане в експлоатация на газовите връзки със Сърбия;
  3. Като приоритет е и съгласуваното и разрешено от ЕС разширение на газовото хранилище Чирен и стартиране на проучвателна процедура за изграждане на второ газово хранилище;
  4. Приемане на „Национална програма/стратегия за газификация на Република България.
- 16. Ядрена енергетика:**
1. Изграждане на нови мощности на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ /7-ми и 8-ми блок/ при доказана икономическа ефективност на проекта.
  2. Проектът АЕЦ „Белене“ трябва да премине през задълбочен икономически анализ, тъй като това е в интерес на обществото и цената му ще премине през сметките на крайните потребители.
- 17. Електроенергия от ВЕИ:** Предприемане на мерки за равномерното развитие на сектора, за да се избегнат големите дисбаланси в електроенергийната система, което застрашава устойчивата ѝ работа.
- 18.** Приемане на законодателни мерки, насърчаващи изграждане на **покривни фотоволтаични инсталации** /с мощност до 30 КВт/ от битови и стопански потребители, като генерации за „собствени нужди“, които не само няма да натоварят електроенергийната система, но биха я подпомогнали, продавайки произведените излишъци в пиковите часове.
- 19.** Приоритетно развитие на **хидроенергийния потенциал** на страната. Тези генерации са с оперативен живот от над 100 години, с ниски разходи за поддръжка и висока степен на маневреност.
- 20.** Привеждане на производството на **електрическа енергия от биомаса** в пълно съответствие с екологичните стандарти.
- 21.** Законово регламентиране на категорията „енергийно беден“ и социално подпомагане на енергийно бедните чрез програми, които да бъдат бюджетно обезпечени.

Решения за справедлив енергиен преход

1. Постигане на национално съгласие за бъдещето развитие на отрасъл „Енергетика“ и реформа с ускорени темпове на сектора, за да може България да изпълни европейските изисквания по Зелената сделка.
2. Пълна ревизия на фонд „Сигурност на електроенергийната система“ с цел установяване приходите от търговете за продажба на квоти на въглеродни емисии и тяхното изразходване.
3. Изграждане на система за улавяне и складиране на въглероден диоксид с цел осигуряване на нисковъглеродно производство на енергия в комплекса „Марица Изток“, което да даде възможност за удължаване дейността на мините и топлоцентралите в комплекса.
4. Насочване на приходите от продажба на квоти от въглеродни емисии към реализиране на проекти в областта на производство на чиста енергия.
5. Изпълнение на общата европейска цел до 32% от енергията да се осигурява от възобновяемите източници в брутното крайно потребление в следващите 10 години.
6. Преструктуриране на енергетиката с фокус намаляване на енергийно бедните домакинства и защита на техните интереси.
7. Гарантиране на енергийната устойчивост на държавата.
8. Извършване на пълна либерализация на пазара на електроенергия, базирана на изцяло конкурентни механизми, което ще гарантира правата и интересите на битовите потребители.
9. Въвеждане на публичност и прозрачност в управлението на сектора, което преминава и през листването на пакети от акции на държавни предприятия от енергетиката на Българската фондова борса.
10. Поетапно преминаване към кръгова и споделена икономика.
11. Стимулиране на разделното събиране и намаляване разхищението на ресурси от домакинствата.
12. Прилагане на европейските научни постижения за създаване на чисти технологии и тяхното внедряване в икономиката.
13. Комплексни мерки и строго законодателство срещу нерегламентираното депониране, внос и изгаряне на отпадъци.

4. ДОСТЪПНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ БЕЗ ДОПЛАЩАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА COVID-КРИЗАТА

Политически цели:

- *Постигане на достъпно здравеопазване;*
- *Реформа в Спешната помощ;*
- *Възстановяване на справедливостта и солидарността в здравноосигурителния сектор;*
- *Подобряване на квалификацията и условията за развитие на медицинските професионалисти;*
- *Управление на COVID-кризата*

Решения за достъпно здравеопазване

1. Цялостна реформа в здравеопазването с поставяне на пациента в центъра на здравната система.
2. Спазване на принципа „парите следват пациента“. Осигуряване в пълен размер и с реални средства на държавните служители.
3. Увеличаване на публичните средства за здравеопазване при еднакво третиране на всички осигуряващи се лица.
4. Намаляване на доплащането в брой в здравната система, повишаване на публичните разходи за здравеопазване и контрола върху изразходването им. Доплащанията в България са най-големи в сравнение с всички страни в ЕС – близо 50% от стойността на медицинската помощ или общо близо 5 милиарда лева.
5. Създаване на фонд, който да поеме здравното осигуряване на доказано социално слаби български граждани, които нямат финансова възможност да плащат своите здравни осигуровки
6. Изграждане на Национална многопрофилна детска болница.
7. Премахване на лимитите в лечебните заведения
8. По-голямо финансиране на доболничната помощ и долекуването.
9. Намаляване на доплащането за лекарства и освобождаване на НЗОК от ДДС за медикаменти и медицински изделия.
10. Намаляване на административните процедури, скъсяване на сроковете за разкриване, преобразуване и закриване на лечебни заведения.
11. Въвеждане на електронно здравеопазване, електронна здравна карта и електронни рецепти и досие.
12. Създаване на електронен регистър за провеждане на търгове с доставчиците на лекарства и консумативи за лечебните заведения и НЗОК.

13. Увеличаване на броя и вида на медицинските дейности, които се извършват, без да се хоспитализират пациентите.
14. Прилагане на комплексни мерки за прекратяване на ненужни хоспитализации, които са два пъти повече от средното за ЕС.
15. Премахване на лимитите и ограниченията за сключване и изменение на договорите за основния пакет медицински дейности.
16. Стимулиране на конкуренцията между доставчиците на лекарства и различните видове медицинска помощ с цел подобряване на качеството и намаляване на разходите.
17. Въвеждане на модерни методи на остойносттаване и ценообразуване за постигане на справедливо разпределение на разходите и повишаване на ефективността в системата на здравеопазването.
18. Замяна на количествените изисквания с истинска стандартизация на процесите.
19. Подобряване на контрола над медицинските дейности чрез активно участие на пациентите в него.
20. Изцяло нова институционална и финансова политика за психично здраве.
21. Подобряване на достъпа до първична извънболнична медицинска помощ, стоматологична помощ и фармацевтично обслужване в малките общини и населени места.
22. Стимулиращи мерки за заемането на над 500-те незаети практики на общопрактикуващи лекари.
23. Увеличение на средствата и дейностите за профилактика, превенция и здравна просвета.
24. В областта на ранното откриване на заболяванията, промоцията на здравето, профилактиката и рехабилитацията ще продължим финансирането на съществуващите програми.
25. Въвеждане на скринингови изследвания за откриване на заболявания със значима лична, обществена и финансова тежест.
26. Осигуряване на държавно програмно финансиране за лечение на наркомании и други зависимости.
27. Осигуряване на държавно програмно финансиране за лечение на психичните заболявания.
28. Осигуряване на държавно програмно финансиране за насърчаване на органната и тъканна трансплантация.
29. Продължаване на финансирането и дейността на Центъра за асистирана репродукция.

30. Създаване на нормативни условия и инвестиции в създаването на центрове за сестрински грижи, палиативна помощ и домашен патронаж.
31. Създаване на публични информационни центрове за промотиране на здравословен начин на живот.
32. Създаване на програми за здравно образование.
33. Изграждане на национална информационна система за контрол и мониторинг на безопасните и здравословни условия на труд.
34. Поне петкратно увеличение на практиките по профилактика и превенция, включително чрез политики за преодоляване на основните фактори за увреждане на здравето: нездравословно хранене, мръсен въздух, пътен травматизъм, нездравословни условия на труд.
35. Повишаване на контрола над факторите на околната среда – въздух, вода, храни, среда и др., влияещи на високата заболяемост у нас.
36. Прилагане на комплексни мерки за намаляване на общата смъртност. България е страната с най-висока обща смъртност в света - 15.5 на 1000 души население за 2019 година и 17.8/1000 за 2020 година.
37. Прилагане на комплексни мерки за намаляване на детската смъртност у нас. Тя е 5.8 на 1000 живородени и е почти двойно по-висока от средната за Европейския съюз – 3.4 на 1000.
38. Прилагане на комплексни мерки за увеличаване на продължителността на живота в България, която е 74.7 години и е с 6 години по-малка от средната за ЕС.
39. Въвеждане на нулева ставка на ДДС за държавните, общинските и частните лечебни заведения.
40. Премахване на ДДС за лекарствата финансирани от НЗОК и други здравни фондове, които акумулират средства от здравни вноски.
41. Нормативни промени за създаване на възможности за публично-частно партньорство в общинските лечебни заведения.

Решения за реформа в Спешната помощ

1. Гарантиране на всеобща, достъпна, качествена и навременна Спешна помощ за всички български граждани, без изключение, финансирана с публични средства.
2. Увеличаване на възнагражденията на заетите в Спешната помощ.
3. Незабавни инвестиции в подобряването на материално-техническата база, осигуряването на линейки и съответната апаратура за тях, както и на екипи на Спешната помощ, в това число и на нормативно установения резерв.

4. Незабавна инвестиция в медицински хеликоптери за нуждите на Спешната помощ. Осигуряване на логистика, на базата на която всяка точка в държавата да бъде достигната до 30 минути.
5. Комплекс от мерки за реорганизация и подобряване на информационните процеси в Спешната помощ.

Решения за подобряване на квалификацията и условията за развитие на медицинските специалисти

1. Комплекс от мерки за преодоляване на недостига на медицински специалисти - 1/3 от лекарите са в пенсионна възраст, а медицинските сестри са три пъти по-малко от необходимите за нормалното функциониране на здравната система.
2. Удовлетворяване справедливите искания на медицинските специалисти за увеличаване на заплащането и по-добри условия на труд.
3. Преодоляване на диспропорциите в заплащането на медицинските специалисти, които в момента са в рамките до 50 пъти.
4. Стимулиране на студентите по медицина при завършване да избират специалности, при които се очертава опасен дефицит.
5. Инвестиции в осигуряване на специализация в т.нар. медицина на третата възраст.
6. Спешни мерки за повишаване на знанията и уменията сред лекари и друг медицински персонал в предприемачество и стопанско управление и мерки, свързани с насърчаването на частната инициатива в инфраструктура, предлагаща здравни услуги, съобразени с променящата се възрастова структура на населението.
7. Насърчаване на международният обмен на знания и информация между България и страните – членки на ЕС в областта на здравеопазването и провеждането на мерки за адекватна подготовка на системата на здравеопазване за предоставяне на здравни и медицински услуги на чужди граждани, в т.ч. чуждоезиково обучение, информационни системи, обща подготовка по основните регламенти на правото на общността и др.

Решения за управление на COVID-кризата

1. Оптимизиране на План за управление на COVID-кризата, какъвто България нямаше в най-острите фази на пандемията.
2. Възстановяване на плановете дейности в болниците, за да не се застрашава животът на огромен брой хора с тежки хронични заболявания.
3. Активно включване на общопрактикуващите лекари и на лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ в борбата срещу COVID-19.
4. Контрол върху процеса на реструктуриране на болниците в условията на пандемията с цел да не се допуска отказ от прием на тежко болни при незаети легла.
5. Заплащане на тестовете за COVID-19 с публични средства.
6. Увеличаване цената на клиничните пътеки, свързани с COVID-19.
7. Прилагане на комплекс от мерки за изпълнение на ваксинационния план, така че най-уязвимите групи да се ваксинират приоритетно.
8. Осигуряване на регулярни доставки на ваксините и гарантиране на тяхното правилно съхранение.
9. Подобряване на организацията на ваксинирането.

5. СПРАВЕДЛИВА СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

Политически цели:

- Създаване на нови национални програми за заетост в условията на пандемията от COVID-19 и включване в пазара на труда на младите хора;
- Създаване на система за ваучери за услуги с фокус децата и най-уязвимите;
- Насочване на социалните помощи към постигане на по-ефективна демографска политика;
- Подкрепа на политиките за семейството;
- Справедливо подпомагане на хората с увреждания;
- Преизчисляване и увеличаване на пенсиите

Решения за нови програми за заетост в условията на пандемия и включване в пазара на труда на младите хора

1. **Създаване на Национална програма „Работа за всеки“ на стойност 2,5 млрд. лв. за 200 000 души.** Мащабна инициатива за възстановяване на трудовата заетост чрез субсидирано увеличаване до 50 % на работещите в микро-, семейния и малкия бизнес. Целева група ще са малки фирми, в които по програмата работодателят ще може да наеме до 50 % допълнително работници на пълно или съкратено работно време. Програмата предвижда държавата да заплаща минимална работна заплата и осигуровки на всяко допълнително новооткрито работно място за срок до 12 месеца и със задължение работникът да бъде запазен на работа още поне 6 месеца след това. Програмата ще се захрани от ресурса от 2/3 за заетост, който правителството признава, че не може да оползотвори.
2. **Създаване на мярка „България е моето къщи“ на стойност 200 млн. лв. за 50 000 сезонни работници.** Тъй като голяма част от тях, по причина на пандемията от COVID-19, са изгубили работата си и не виждат перспектива, мярката цели да ги задържи и/или върне в България. По нея държавата ще плаща за наемането на работа на сезонни работници в България от български работодатели, както и на такива, които искат да наемат български сезонни работници, връщащи се от чужбина. Държавата ще заплаща възнаграждение и осигуровки на всяко новооткрито сезонно работно място в селското стопанство, услугите и други сезонни дейности. Мярката ще доведе до нови работни места, събиране на български семейства и раждане на децата им в България. В момента всяко трето българско дете се ражда зад граница.
3. **Създаване на Национална програма „Вече съм активен“** за хора между 18 и 65 години, които нито работят, нито учат, нито имат каквато и да е трудова активност. В България младежите, попадащи в тази категория, са над 160 хиляди. Програмата ще се развие със социалните партньори и ще субсидира квалификацията и всяко новооткрито работно място и осигуровка на български гражданин от тази целева група за срок от 12 месеца.

Решения за създаване на ваучери за услуги с фокус децата и най-уязвимите

Мярката е насочена към осигуряване грижа да децата и най-уязвимите, от една страна, а от друга – създаване на работни места за регистрирани безработни, хора в неплатен отпуск, социални асистенти, патронажна грижа и др. Мярката ще се финансира от социалните фондове. В момента извън услугата на социалните асистенти са над 10 хиляди души, а родителите нямат

равен достъп до пазара на труда заради нуждата от осигуряване на грижи за децата си. Детската бедност засяга семействата с един родител и многодетните семейства и се нуждае от спешни и адекватни мерки. Тези тревожни тенденции налагат произтичащи от пандемията от COVID-19 краткосрочни, но и по-дългосрочни мерки, както следва:

1. Създаване на **постоянна програма за подпомагане на самотните родители** чрез специфични мерки и държавни чекове за услуги (ваучери) за храна, социални и образователни услуги, отопление, наемане на детегледачи и др. Мярката е пряко насочена към над 500 хил. самотни родители в страната и 72 % от тях, които бедстват на прага на бедността.
2. Приемането на стратегически мерки за психичното здраве на децата, като се обхванат проблемите, възникнали вследствие на пандемията и на дистанционното обучение.
3. Предоставяне на ваучери за грижа за децата (детегледачи).
4. Предоставяне на ваучери за грижа за нуждаещи се възрастни граждани и за хора с увреждания и специални потребности.
5. Предоставяне на ваучери за поддържане на дома и домакинството и неотложни битови ремонти, които да се изпълняват от малки строителни и семейни фирми.
6. Предоставяне на ваучери за културен достъп, закупуване и ползване на книги, посещения на културни прояви и др.

Решения за социални помощи за по-ефективна демографска политика

1. Изплащане на еднократни помощи за раждане на първо дете в размер на 2 000 лв., на второ дете – 3 000 лева, на трето дете – 4 000 лв., за раждането на всяко следващо дете – по 300 лв.
2. Изплащане на еднократна помощ по 10 хиляди лв. за всяко второ и трето дете на родители, които работят и са осигурени за последните 2 години. Мярката ще подпомогне около 10 хиляди деца.
3. Увеличаване на майчинството през втората година до 60 % от работната заплата, но не по-малко от минималната работна заплата. Мярката ще подпомогне около 60 хиляди майки.

4. Увеличаване на размера на еднократната помощ за ученици, записани в първи клас - от 250 лв. за 2020 г. на 300 лв. от 2021 г. Мярката ще подпомогне около 120 хиляди деца.
5. Продължаване на нововъведената еднократна помощ за ученици, постъпващи в осми клас, в размер на 300 лв.
6. Осигуряване на безплатни детски градини и ясли за всички деца. При недостиг на места, родителите ще получават ваучери за частни детски градини и ясли. Мярката е на стойност 200 млн. лв. на година и ще подпомогне пряко българските домакинства с деца до 7-годишна възраст или около 300 хиляди деца.
7. Продължаване на данъчна преференция за деца и данъчна преференция за родители на деца с увреждания чрез Закона за данъците върху доходите на физическите лица.
8. Безплатни учебници за всички деца в България. Мярката ще подпомогне около 580 хиляди деца.
9. **Продължаване на еднократните семейни помощи:** еднократна помощ при бременност; еднократна помощ при раждане на дете; еднократна помощ при осиновяване на дете; еднократна помощ за отглеждане на близнаци; еднократна помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение; еднократна помощ за ученици, записани в първи клас; еднократна помощ за ученици, постъпващи в осми клас; еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.
10. **Продължаване на месечните семейни помощи:** месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст и месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст.
11. **Продължаване на изплащането на обезщетения от бюджета на Държавното обществено осигуряване, свързани с осигуряването за риска майчинство** - парични обезщетения за бременност и раждане, парични обезщетения за отглеждане на дете до 2-годишна възраст и парични обезщетения при осиновяване на дете до 5-годишна възраст.
12. Осигуряване на равен достъп до заетост на родители с малки деца.
13. Улесняване на достъпа до пазара на труда за родители, които отглеждат деца, чрез гарантиране на условия за запазване равнището на тяхната трудова и икономическа активност, заетост и доходи.

14. Продължаване на операция „Родители в заетост“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за по-добро съвместяване на професионалния с личния живот на родителите с малки деца и предоставяне на заетост на безработни хора, чрез осигуряване на възможности за полагане на грижи за отглеждане на деца.
15. Продължаване на Програмата „Подпомагане на семейства с деца“ за подкрепа за отглеждането на децата в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата след навършване на 5-годишна възраст чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството.
16. Запазване позицията на България - на първо място в Европейския съюз - по продължителност на отпуска по майчинство, като обезщетението ще продължи да е в размер на 90 % от заплатата.
17. Продължаване на практиката при приемането на всеки нормативен акт от правителството в оценката на въздействието задължително да се включва и отражението върху демографската политика.

Решения за подкрепа на семейството

1. Постигането на реална равнопоставеност между жените и мъжете чрез създаване на гаранции в сферата на законодателството, институциите и механизмите. В обществото ни има нарастваща дискриминация по полов признак спрямо жените по отношение на професионалното ориентиране, професионалната реализация и заплащането на труда.
2. Защита на интересите на семействата с деца чрез провеждане на преференциални, облекчаващи и стимулиращи политики.
3. Защита на интересите на семействата и двойките с репродуктивни проблеми и продължаване на програмите за финансиране на инвитро процедурите и друга подкрепа.
4. Подкрепа на пенсионерските семейства с акцент върху самотните възрастни хора чрез създаване на подходяща социална инфраструктура за облекчаване на тяхното ежедневие и социалното им включване.
5. Намаляване на бедността чрез превантивни и целеви политики за подкрепа на нискодоходните семейства, както и чрез механизми за насърчаване на тяхната инициативност и предприемчивост.

6. Създаване на програми за превенции на ранните бракове сред етнокултурните малцинства и мерки за превенция на изоставянето на деца в България.
7. Насърчаване на включването на всички уязвими и неприобщени в обществото етнокултурни общности, живеещи в България в образователната система и от там в пазара на труда у нас.

Решения за справедливо подпомагане на хората с увреждания

1. Възстановяване на отменените в края на 2020 г. текстове в Закона за личната помощ, които гарантират достойно заплащане на личните асистенти и предоставяне на лична помощ, съгласно индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания.
2. Осигуряване на право на лична помощ на нуждаещите се от такава деца и лица с увреждания (под 90 %).
3. Реформа в системата на ТЕЛК.
4. Мерки за осигуряване на заетост за хора с увреждания, които могат да работят и насърчаване на използването на техния човешки потенциал в пазара на труда.
5. Създаване на достъпна среда за хората с увреждания.
6. Инвестиции в предоставянето на социални услуги, насочени конкретно към техните нужди от информация, социално подпомагане, здравеопазване, лични асистенти, домашен социален патронаж.
7. Изграждане на качествено ново поколение от социални служители, които да са адекватни на съвременните нужди от социални услуги и които работят в пряка координация със здравната и образователната системи.

Решения за преизчисляване и увеличаване на пенсиите

Пенсионерите в България получават най-ниските пенсии в ЕС. Това са 2,12 хил. пенсионери, от които 630 хил. души получават минимална пенсия. Увеличението на минималната пенсия на 200 лв. и после на 300 лв. беше

необходимо, но липсата на адекватно повишаване и на останалите пенсии нарушиха принципите на солидарност, справедливост и съответствие с осигурителния принос и вида полаган през годините труд. Получаването на месечни добавки по 50 лв., въведени с предизборна цел от правителството, следва да бъде продължено и след парламентарните избори, защото в противен случай хората ще се върнат към по-ниските нива на пенсии и ще бъдат оцетени. Наложително е предприемането на следните компенсиращи мерки:

1. Преизчисляване на пенсиите спрямо осигурителния доход към 2016 г. За целта ще бъдат насочени 1,5 млрд. лв. и тяхното ежегодно значително увеличаване до постигане на ниво над 500 лв. на минималната пенсия.
2. Спазване на принципа осигурителното право да е в съответствие с осигурителния принос, вида труд, солидарността и справедливостта.

6. МОДЕРНО ОБРАЗОВАНИЕ И ПОДКРЕПА ЗА НАУКАТА

Политически цели:

- Модернизиране на предучилищното и училищното образование;
- Модернизиране на висшето образование и подкрепа за науката;

Решения за модернизирание на предучилищното и училищното образование

През последните години тенденциите в развитието на българското образование и наука вървят в негативна посока. Образователният модел следва да се обърне с фокус върху личността в системата на средното образование – учител и ученик, както и с фокус върху приноса на образованието и науката в икономиката, заетостта и бизнеса. За прекратяването на негативните тенденции и за да се осъществи радикална модернизация в образователния модел е нужно прилагането на следните мерки:

1. Превръщането на модерното образование в национален приоритет и достигане на разходи от 4,5 % от БВП за образование.
2. Продължаване тенденцията на увеличение на учителските заплати.
3. Опростяване на учебното съдържание и учебните програми и преминаване към дигитално съдържание.
4. Извършване на оценка на въздействието на делегираните бюджети, прилагане на проектно планирани бюджети и бюджети, базирани на оценка на постиженията на научните и учебни заведения и на съотнесимост към нуждите на икономиката и обществото.
5. Инвестиране в изграждането на модерна училищна инфраструктура и спортни бази в учебните заведения.
6. Осигуряване на училищни автобуси за системата на образованието и на средства за тяхната поддръжка.
7. Осигуряване на безплатни детски градини и ясли за всички деца. При недостиг на места родителите ще получават ваучери за частни детски градини и ясли. Мярката е на стойност 200 млн. лв. на година и ще подпомогне пряко българските домакинства с деца до 7-годишна възраст или около 300 хиляди деца.
8. Създаване на Национална програма „Лаптоп за всяко дете“ с подsigуряване на лаптоп, интернет и компютърна периферия за всички ученици и учители.
9. Въвеждане на трайни съвременни практики за дигитално обучение и дистанционно образование.
10. Актуализиране на законите и нормативните актове, регулиращи образователните отношения.
11. Създаване на гъвкава система за включване на децата със специални образователни потребности в масовото училище, като се ангажират родители и специалисти в този процес.
12. Фокусиране на усилията в професионалното образование и квалификация, както и в ученето през целия живот.
13. Фокусиране на усилията в задържането на децата в образователната система и намаляване дела на отпадащите от нея, в т. ч. и въвеждане на стимули за деца и младежи в неравностойно положение – младежи от социалните домове, малцинствата, бежанци, имигранти и др.
14. Създаване на адекватни на развитието на обществото, нуждите на икономиката и заетостта учебни програми за достигане на добрите европейски и световни стандарти за грамотност.
15. Създаване на стандарти и учебни програми за придобиване на умения за включване в пазара на труда.

16. Създаване на възможности за обучение за придобиване на професионална правоспособност.

Решения за модернизиране на висшето образование и подкрепа за науката

1. Превръщането на висшето образование, науката, изследователската и развойната дейност в национален приоритет и достигане на разходи от 1 % от БВП.
2. Финансиране с публични средства на българска ваксина срещу COVID-19 и свързаните с пандемията изследователски проекти и развойна дейност.
3. Финансиране на науката и висшето образование на базата на оценка на постиженията на учебните заведения и на съотнесимостта им към нуждите на икономиката и обществото.
4. Привличане на финанси от националните и международни фондове и програми, от бизнеса, от участия в партньорски проекти, работа в мрежи и др.
5. Стимулиране на обмена на учени и преподаватели и възможности за специализации и участия в научни форуми, практики в авторитетни институции и научни и образователни институции.
6. Популяризиране на извършените вече промени в ЗВО и приемане на по-нататъшни промени за привеждане на план-приема към нуждите на икономиката и за насърчаване реализацията в страната на завършилите.
7. Приемане на законодателни мерки за обвързване на образованието, професионалното обучение и квалификацията с нуждите на икономиката и публичния сектор, насочени към:
  1. изграждане и поддържане на система за прогнозиране (в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план) на обществените потребности от определени професии, умения, компетенции, вкл. в перспективни и ключови за икономиката отрасли;
  2. промени в структурата и управлението на държавното висше образование, създаване на механизъм, гарантиращ съответствие между план-приема в професионалните гимназии и във висшите училища с обществените потребности и тези на бизнеса;
  3. при финансирането на държавните поръчки в сферата на висшето образование приоритизиране на техническите специалности и

бакалавърските и магистърски програми по фундаментални природни науки от решаващо значение за развитието на икономиката;

8. Разширяване на възможностите за включване на практикуващи специалисти във всички нива на образованието и обучението.
9. Ускоряване на реформите в образователната система с акцент върху професионалното образование и НТИМ (STEM) уменията (науката, технологиите, инженерството и математиката) и разширяване на обучението по математика, финанси и предприемачество.

7. ТРУД И ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ

Политически цели:

- *Развитие на човешкия капитал;*
- *Създаване на национални програми за непрекъсната и масова квалификация;*
- *Създаване на програми за предприемачество на млади хора;*
- *Актуализация на трудово законодателство за подкрепа на малките фамилни предприятия;*
- *Въвеждане на стимули за корпоративна социална отговорност;*

Решения за развитие на човешкия капитал

1. Приемане на целенасочени политики за задържане на работници, завърнали се от чужбина вследствие на пандемията от COVID-19 и икономическата криза.
2. Строителство на детски ясли и градини, вкл. чрез публично-частно партньорство.
3. Насърчаване на дигитализацията на процесите в предприятията, създаване на възможности за внедряване на цифрови технологии, повишаване на дигиталните умения на работниците/служителите чрез създаване на инструменти за финансиране от фондовете на ЕС.

4. Разширяване функциите на Агенцията по заетостта с цел посредничество за внос на работници и специалисти от трети страни за нуждите на българската икономика.
5. Привеждане на българското законодателство и административни процедури за трудова имиграция в съответствие с добрите европейски практики.
6. Разработване на национална програма за заселване в България на граждани от трети страни с български произход. Облекчаване на нормативната уредба с цел улесняване на достъпа до България и до българския пазар на труд на чуждестранните работници и специалисти с български произход.
7. Осигуряване на възможност чуждестранни граждани, придобили висшето си образование в България, да получават достъп до пазара на труда в България.
8. Осигуряване на възможност за лица от български произход за придобиване на статут на уседналост след 3 години законно пребиваване на територията на страната.
9. Осигуряване на възможност за достъп до образование и пазар на труда на лица, на които един от родителите е с българско гражданство.

Решения за създаване на програми за масова квалификация и програми за предприемачество

1. Осигуряване на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение чрез предоставяне на възможности за стажуване и чиракуване при работодател в реална производствена среда.
2. Въвеждане на стимули за работодатели, които инвестират в повишаване на квалификацията на своите служители.
3. Специален фокус върху младите хора до 29 години и инвестиране в тяхната заетост чрез финансиране на обучения и програми за предприемачество, насърчаване на старта на собствен бизнес, иновациите и др.
4. Актуализация на трудово законодателство за подкрепа на малките фамилни предприятия.

5. Активна подкрепа от страна на държавата и насърчаване на средните и големи предприятия да възприемат като своя трайна политика основните принципи на корпоративната социална отговорност.

8. ПРАВОСЪДНА РЕФОРМА И ПРОМЕНИ В КОНСТИТУЦИЯТА. ПРЕОСНОВАВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИ

Политически цели:

- *Осъществяване на дълбока правосъдна реформа;*
- *Промени в Наказателния кодекс;*
- *Промени в Конституцията;*
- *Допълнителна оптимизация на системата;*
- *Преосноваване на институции*

Решения за осъществяване на дълбока правосъдна реформа

1. Премахване на фигурата на Великото народно събрание.
2. Реализиране на мащабна съдебна реформа за справедлив досъдебен процес и децентрализиране на прокуратурата.
3. Ограничаване безконтролната власт на главния прокурор.
4. Въвеждане на обжалваемост пред съд на актовете на прокуратурата, които засягат основните права и свободи и по-специално на постановленията за привличане в качество обвиняем и на отказите да се образува наказателно производство.
5. Осигуряване на прозрачно кариерно развитие и атестация на магистратите.
6. Прекратяване на политическата намеса в съдебната власт.
7. Закриване на Специализирания наказателен съд и Специализирания апелативен наказателен съд.
8. Незабавен избор на нов състав на Висшия съдебен съвет. Създаване на ясни и прозрачни правила за функционирането на ВСС. Създаване на методически правила за уеднаквяване на съдебната и досъдебна практика. Усъвършенстване на процедурите за кариерно развитие на магистратите при свеждане до минимум на субективния фактор при

извършваните назначения. Създаване на ефективни правила за контрол на етичното поведение на магистратите, бързо и еднакво прилагане на дисциплинарни мерки при нарушаването им и условия за избягване на корупция.

9. Приемане и инициране на процедура за предсрочно прекратяване на мандата на настоящия главен прокурор.
10. Създаване на ясни и прозрачни правила за по-добро управление на съдебната система – ефективно и прозрачно управление на кадрите от ВСС; ясно разпределение на бюджетните средства; по-добро разпределение и назначение на кадрите; ясни и точни правила за оценка на работата на съдиите, прокурорите и следователите; създаване на условия за уравниване на натовареността на съдиите и прокурорите като елемент от качествено и бързо правосъдие; осигуряване на условия за независимост, ефективност, прозрачност и граждански контрол на съдебната и правоохранителната система; създаване на реални механизми за осигуряване на общите хуманни ценности, свързани с върховенство на закона, защита на човешките права и равен достъп до правосъдие.
11. Премахване на общия надзор за законност в търговски и граждански дела, упражняван от прокуратурата.
12. Създаване на ясни и прозрачни правила за назначаване на активни, отговорни и компетентни административни ръководители на отделните звена на съда, прокуратурата, следствието и органите за охрана на обществения ред.
13. Създаването на ясни и прозрачни правила за осъществяване на върховенство на закона. Това е свързано с непрекъснато повишаване на качеството на правораздаването, освен чрез създаване на условия за бърз и ефективен процес и чрез непрекъснат анализ и извършване на законодателни промени за оптимизиране на процеса и повишаване на квалификацията на магистратите особено в областите на правото на ЕС и правата на човека.
14. Въвеждане на прозрачността като основен приоритет в работата на органите на съдебната система. Осъществяване на непрекъснат диалог с гражданите и неправителствените обществени организации за подобряване на работата на системата.
15. Въвеждане като основно изискване бързото и качествено обслужване на гражданите при спазване на изискванията на закона и без допълнително бюрократизиране.

16. Ефективна работа с медиите за създаване на благоприятна среда за прилагане на върховенството на закона. Използване на силата на медиите и гражданското общество за създаване на обществена нетърпимост към прояви на зависимости и корупция.
17. Извършване на непрекъснат анализ на законодателството с цел повишаване на качеството му. Избягване на формализиране и приемането на неработещи регулационни режими.
18. Намаляване на формализма в наказателните производства.
19. Въвеждане на технологични оптимизации за по-бързо разглеждане и проследяемост на делата.
20. Спешно и цялостно въвеждане на електронно правосъдие.
21. ВСС да прерайонира съдебната карта, за да се регулира свръхнатовареността на съдиите и прокурорите.

Решения за промени в Наказателния и Наказателно-процесуалния кодекс

1. Ефективност и бързина в борбата с корупцията по високите етажи на властта и организираната престъпност.
2. Въвеждане на ефективна защита на свидетели. Подобряване на наказателните мерки, включително пробацията.
3. Освобождаване от наказателна отговорност за подбудителството към подкуп, когато е в сътрудничество с държавните органи.
4. Създаване на режим за специално третиране на деца, участници в наказателното производство;
5. Закриване на специализираните съдилища и прокуратури.

Решения за промени в Конституцията

1. Поправки в Конституцията, които да се предприемат само след широк обществен консенсус по следните теми:
  1. Ефективно разделяне на законодателната, изпълнителната и съдебната власти и създаване на действащи механизми за взаимен контрол;

2. Въвеждане на ефективна система за отговорност на главния прокурор и гарантиране на функционалната независимост на прокурорите от техните ръководители;
3. Намаляване на парламентарната квота във ВСС от 11 на 5 члена;
4. Намаляване мандата на Висшия съдебен съвет от 5 на 4 години;
5. Съкращаване мандата на Главния прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС от 7 на 5 години;
6. Гарантиране на независимостта на съда и разделяне на управлението на съда от управлението на прокуратурата;
7. Овластяване на гражданите да предлагат закони, както и да защитават конституционните си права чрез въвеждане на индивидуалната конституционна жалба; Разширяване на правомощията на Конституционния съд, който да може да установява нарушения на Конституцията и в актове на администрацията и на съдебната власт.
8. Въвеждане на възможност и граждански комитети и организации, освен партии, също да могат да предлагат кандидатски листи на избори;
9. Създаване на конституционни гаранции за опазване на българската природа.

Решения за допълнителна оптимизация на системата

1. Структурни промени в прокуратурата, ДАНС и МВР с цел укрепване капацитета на разследването.
2. Разработване на тестове за почтеност на служителите в системата на МВР, ДАНС, прокуратурата и съда с оглед лоялността към системата и наличието на професионални качества за изпълнение на поверените им функции и задачи.
3. Осигуряване на достъп в интернет пространството на всички дела с цялото им съдържание, с изключение на класифицираната информация, а не само на постановените актове. Това ще доведе до прозрачност на целия процес, което е и превенция, и последващ контрол върху процеса.

Решения за закриване и преосноваване на институции

1. Незабавен избор на нови състави на КЕВР, СЕМ, КЗК и КФН, със задача да гарантират конкурентна и честна бизнес среда.
2. Избиране на нови бордове на държавните предприятия, които да прекратят източването им.
3. Закриване и преосноваване на институции и органи от изпълнителната власт, които системно са обслужвали лобистки интереси – РИОСВ, ДНСК, държавния Вик-холдинг и др.
4. Създаване на граждански бордове към институциите, за да се гарантира прозрачността и ефективността на институциите.
5. Промяна в изпълнителния процес на Гражданскопроцесуалния кодекс.

9. ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ

Политически цели:

- *Подобряване на средата за сигурност и повишаване качеството на услугите, свързани със сигурността;*
- *Прекратяване на политическата намеса в системата;*
- *Ограничаване на битовата и другите видове престъпност;*
- *Повишаване на доверието в органите на реда;*
- *Намаляване на корупционния натиск върху служителите;*
- *Подобряване на условията на труд и възнагражденията в системата;*
- *Структурна реформа и оптимизация на системата*

Решения за подобряване на средата за сигурност

Ние считаме, че високата степен на сигурност, наред с развиваща се икономика, достъпно и качествено образование и върховенството на правото са най-важните условия за успешното развитие на страната и благоденствието на гражданите. Нашето виждане за състоянието на институциите, които са ангажирани с осигуряването на високата степен на сигурност в обществото, е, че към момента те не са в адекватно състояние да го изпълнят. Причините за това са политизацията на всички нива в структурите на МВР и службите за

сигурност, политически назначения в системата на базата на ходатайства и препоръки от управляващите политически сили, зависимост на кариерното развитие на ръководния състав на всички нива от засвидетелстваната лоялност към управляващите, към емблематични техни представители и техни задкулисни партньори.

Корупцията в системата за вътрешна сигурност е основен проблем. Породена от демотивацията, неясната законова рамка, безпринципното кадруване, ниското заплащане на труда, тя се превръща в сериозна заплаха за националната сигурност.

Заетите в системата на МВР (без службите за сигурност) са над 45 000 души. Това число поставя Република България като една от страните с най-много служители на реда на глава на населението в Европейския съюз. Независимо от това, качеството на услугата на сигурността е ниско.

Битовата престъпност е в тенденция на нарастване, както и грабежите, престъпленията срещу личността и собствеността, измамите, насилието над жени и деца, употребата и разпространението на наркотици сред малолетните и непълнолетните. Обществеността смята за неприемливо бездействието на органите, заети с противодействието и превенцията в тези направления.

Отбелязва се и осезателен спад на доверието на гражданското общество към институциите, ангажирани с неговата защита. Според независимата статистика половината от престъпленията, извършвани на територията на страната, изобщо не се докладват и регистрират.

С оглед на това са нужни сериозни усилия за ограничаването и изкореняването на корупцията, освобождаване на системата от политическа намеса, независимост на кадровата политика от одобрението на политически функционери, повишаване на публичното доверие в службите за сигурност и МВР и оптимизация и разумно реструктуриране на системата.

В изпълнение на тази цел ще се предприемат следните мерки:

1. Пресичане на възможностите за политически натиск и влияние върху цялостната професионална дейност на МВР и специалните служби чрез промяна на нормативната база, както и чрез активен и постоянен граждански контрол.

2. Осигуряване на осезаемо полицейско присъствие и действие на полицията във всички населени места.
3. Извършване на анализ и изготвяне на програма за реформиране на правоохранителните органи за повишаване на тяхната ефективност в служба на гражданското общество.
4. Намаляване на административните структури и пренасочване на работещите там в пряката дейност по осъществяване на обществения ред и борба с престъпността.
5. Включване на гражданите в дейността на правоохранителните органи. Повишаване на качеството на административното обслужване на населението.
6. Разтоварването на МВР от несвойствени дейности, като регистрации на МПС, издаване на лични документи и други.
7. Изготвяне на стратегии за ефективно противодействие на отделните видове престъпност – битови кражби, трафик на хора и наркотици, икономическа престъпност и контрабанда и др.
8. Справяне с битовата престъпност чрез превенция на криминалния контингент, повишена строгост и принципна непримиримост спрямо рецидивистите.
9. Прилагане на Национална стратегия за справяне с незаконните имигранти.
10. Превенция срещу заплахите от терористични прояви чрез активно взаимодействие с партньорските служби.
11. Мерки за справяне с високата смъртност по пътищата. Увеличаване и подобряване ефективността на контрола за шофиране в пияно и дрогирано състояние, ефективен контрол на скоростта по пътищата. Повече стационарни камери, автоматично събиране на вземанията чрез НАП.
12. Гарантиране на независимост на ръководството на полицейските и специалните служби от представителите на политическата власт, за да се подобри ефективността на професионалната работа и нейната адекватност.
13. Залагане на реално конкурсно начало при назначаването и преназначаването на ръководни длъжности.
14. Въвеждане на мандатност във висшето ръководство.
15. Ясни критерии за атестиране при кариерното развитие на служителите, като за основа се взимат най-вече позитивните резултати в професионалната им дейност.

16. Осигуряване на приоритет на звената на вътрешната сигурност в структурите на МВР и специалните служби при изпълнението на служебните им задължения.
17. Осигуряване на правомощия и ресурс за справянето със задачите по установяване и ограничаване на вътрешната корупция в МВР.
18. Фокусиране върху качеството на кадрите, свързани с разследване на корупция. Към момента от над 45 000 служители на МВР числеността на Дирекция „Вътрешна сигурност“ е едва 178 души (вкл. ЛРТП).
19. Ускорено въвеждане на дигитализацията и съвременните видеосистеми за наблюдение и контрол, за да се намали административната тежест в системата, да се освободи оперативен човешки ресурс и да се ограничи корупционният риск.
20. Въвеждане на задължителен периодичен тест за лоялност на ръководните кадри от службите за осигуряване на обществен ред и сигурност, както и за оперативните служители на специализираните звена в системата.
21. Повишаване на възнагражденията и справедливо остойностяване на положения извънреден и нощен труд, за да се намали чувствително демотивацията на служителите, "професионалното им прегаряне" и податливостта им към корупция.
22. Оптимизирането на вътрешната структура, щатовете и бюджета в сектора на сигурността и МВР.
23. Фокусиране върху текущото обучение на действащите служители в практическо и в теоретично направление. Независимите статистики сочат, че познаването на профилираните нормативни документи (закони, правилници, инструкции и т.н.) са на изключително ниско ниво.
24. Прилагане на мерки за подобряване на комуникационните умения и чуждоезиковото обучение на служителите, което би допринесло и за повишаване на доверието на обществото.
25. Предоставяне на повече правомощия на районните инспектори с цел повишаване на авторитета на МВР сред общностите.
26. Насочване на значителен ресурс към разследващите полицаи и експертите по криминалистика като основният двигател на досъдебното производство.
27. Изготвяне на обективен анализ на криминогенната обстановка в цялата страна по отношение на битовата престъпност в по-малките населени места, на базата на който да се изработи план за адекватна и навременна реакция.

28. Сформиране на мобилни групи съвместно със силите на жандармерията, както и постоянни и временни постове, които своевременно и успешно да реагират на сигнали за посегателства, във взаимодействие с местните власти.
29. Насочване на ресурс към овладяване на различни бедствия и аварии, както на национално значими обекти, така и в населените места. Ревизиране на съществуващите планове и инструкции на основата на анализ на риска и нова оценка на наличните сили и средства за противодействие.
30. Създаване на регионални кризисни щабове като оптимален вариант за действие в кризисни ситуации, които да гарантират субординацията, координацията и комуникацията между отделните ведомства и сили, ангажирани със задачите по справянето с кризите.
31. Модернизиране и въвеждане на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия (НСРПО) за всички области в страната. Въвеждане на SMS съобщения и приложения за смартфони за спешно уведомяване на гражданите при бедствия и кризи.
32. Включване на България в подобряване на реагирането при бедствия на ЕС, чрез изграждане на способности (rescUE) към Европейския резерв за гражданска защита.
33. Въвеждане на модерни системи и процедури за подобряване на дейността по издирване на укриващи се от закона лица.

10. ОТБРАНА И ПОВИШАВАНЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА АРМИЯТА

Политически цели:

- *Преглед и създаване на Стратегическа програма за развитие на Въоръжените сили;*
- *Модернизация и развитие на отбранителните способности;*
- *Развитие на човешките ресурси за повишаване на качеството и интегриране на новостите в сектора;*
- *Насочена програма към „Зелен пакт“ в сектор Отбрана за минимизиране на вредите върху околната среда;*

- *Насочени инвестиции в научни и развойни дейности в сектор Отбрана*

Стратегическа цел на отбранителната политика на РБ е защита на териториалната цялост, на независимостта и на суверенитета ни съгласно Конституцията на РБ. Постигането ѝ се реализира чрез национални усилия и в рамките на колективната отбрана на НАТО и Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС. В основата на тази политика са Въроръжените сили на РБ.

Отбраната е критично важен и незаменим фактор за силна и убедителна външна политика на всяка съвременна държава. Тя е елемент от жизнено значение за защитата на националните интереси на България в днешния отворен и взаимообвързан свят. За нашата страна ефективна отбрана е немислима без водещата и интегрираща роля на външната ни политика за осигуряване на надеждни съюзници и многонационални решения. Само с многонационален подход и със съвременни, оперативно ефективни и постоянно боеспособни въроръжени сили, отбраната на България може да изпълни своята роля. Обратното я превръща в опасна илюзия за сигурност и в „черна дупка“ за източване на ценен национален капитал – човешки, материален и финансов.

Острият недостиг на способности на Българската армия, в резултат на който отбранителната мощ на България е критично малка, налага търсенето и получаването на външни гаранции за националната сигурност на страната, каквито на настоящия етап и в обозримо бъдеще предоставят единствено членството в НАТО и ЕС и тесните връзки в отбранителната сфера със страните-съюзници.

За подобряване на предлаганите и предоставяните от НАТО и ЕС външни гаранции за националната ни сигурност е необходимо България да участва много по-активно и целенасочено в подобряването на ефективността на тези съюзи и отразяването на нейните национални интереси при формирането на тяхната политика по отбрана и сигурност.

С оглед на това в рамките на мандата ще:

1. Създадем модерна отбранителна политика, предлагаща създаване на отбранителни способности на ВС, съответстващи на рисковете и заплахите за сигурността на страната ни - изграждане и развитие в

- съответствие с националните традиции, с националните интереси и със съюзните отношения и политики в рамките на НАТО и ЕС;
2. Гарантираме принос на ВС към националната сигурност в мирно време и към колективната отбрана и дейности в рамките на Алианса и ЕС в подкрепа на международния мир и сигурност.
  3. Постигнем оперативна съвместимост на българските ВС с партньорите от НАТО,
ще развием ефикасни бойни способности и повишаване на оперативната ефективност на военните формирования.

Решения за финансиране и модернизация на армията

1. Постигане в рамките на мандата на ниво от 2% от БВП на разходите за отбрана,
съответстващи на националните потребности и на решенията на НАТО от 2014 г.
2. Продължаване на процеса на модернизация и превъоръжаване на ВС на РБ и на техническата и преодоляване на техническата и технологична изостаналост на Българската армия чрез закупуване на ново въоръжение и бойна техника въз основа на инвестиционна програма, приета от Народното събрание и съдържаща основните проекти за модернизация с ясни срокове и източници на финансиране.
3. Повишено внимание към киберсигурността, изграждане и придобиване на системи за кибернетична сигурност и включването им в защитени мрежи в рамките на общата система на НАТО.

Решения за развитие на човешкия капитал в армията

1. Развитие на човешките ресурси – приоритет на коалицията в рамките на мандата.
2. Повишаване на социалния статус и висока мотивация на военнослужещите за служба във ВС на РБ.
3. Активна социална политика, включваща повишаване на средните месечни възнаграждения и постигане на конкурентно на пазара на

- труда заплащане на военнослужещите и на служителите от системата на МО.
4. Усъвършенстване на системата за допълнителни възнаграждения и компенсации в зависимост от условията на служба и работа.
  5. Разработване и прилагане на адекватен на рисковете и отговорностите на военнослужещите социален пакет с изразена грижа за техните семейства.
  6. Прилагане на комплекс от мерки насочени към повишаване на привлекателността на службата в армията и към преодоляване на проблема с незаетите длъжности във военните формирования.
  7. Стабилност и предсказуемост на кариерното развитие на военнослужещите.
  8. Развитие на военно-образователната система, на академичната среда и на технологичните възможности на военно-образователните структури, гарантиране на квалификацията и на повишаването на знанията и подготовката на кандидатите за служба във ВС и на военнослужещите.

11. ВЪНШНА ПОЛИТИКА

Политически цели:

- *Осъществяване на балансирана и отговорна външна политика;*
- *Активно участие на България при формирането на Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС;*
- *Контрол върху ситуацията в региона на Черно море;*
- *Развитие на прагматичен диалог с Русия при спазване правото на ЕС и в контекста на Източното партньорство на ЕС;*
- *Интеграция на Западните Балкани;*
- *Балансирани отношения на България с Близкия Изток;*
- *Приобщаваща политика спрямо българите в чужбина*

Решения за балансирана външна политика на България в рамките на ЕС и региона на Черно море

1. Изграждане на балансирана и отговорна външна политика на България, изхождайки от правата и задълженията, произтичащи от членството на страната в ЕС и НАТО и от евроатлантическите ценности.
2. Активно участие на всички нива в дебатите при формирането на Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС и при прилагането на инструментите за външна дейност с акцент върху приоритетните направления.
3. Активно ангажиране с политиките за интеграция на Западните Балкани, чиито външнополитически приоритети са свързани с тясно асоцииране или членство в ЕС.
4. Отчитане на динамичната геополитическа среда и състоянията на нестабилност в непосредствена близост до границите на страната и до границите на нашите съседи.
5. Постоянен мониторинг и оценка на развитието на ситуацията в региона на Черно море от гледна точка на рисковете и възможностите, включително и що се отнася до енергийните доставки.
6. Изграждане на капацитет за бърза реакция и минимизиране на евентуалните негативни ефекти върху страната при продължителност на нестабилността в региона на Черно море, в т.ч. да се идентифицират възможностите за гъвкавост, „червените линии“ и случаите, при които да се търсят възможности за компенсации.
7. Засилване на междуинституционалното сътрудничество при ясно очертан координационен механизъм.
8. Изработване на стратегия за лансиране и подкрепа за кандидатури на представители на българската администрация и в частност на МВНР за командироване като Seconded National Experts или Temporary Agents в централите на ЕК и ЕСВД (при определени приоритетни направления).

Решения за отношенията на България в рамките на ЕС

1. Активно включване в дебатите и във взимането на решения за функционирането и бъдещото развитие на ЕС, в т.ч. и Плана за възстановяване и устойчивост и Зелената сделка.
2. Влизане на България в Шенген и Шенгенската система за сигурност, което ще позволи българските граждани да пътуват без паспортен контрол през вътрешните граници на ЕС и ще улесни допълнително българския бизнес и търговия.

3. Утвърждаване на България като надеждна външна граница на ЕС и надеждна преграда пред международната престъпност и бежанския натиск.

Решения за външните отношения с Русия

1. Поддържане на отворени каналите за комуникация и осъществяване на прагматичен диалог по всички въпроси от взаимен интерес, изхождайки от общите европейски ценности и съобразено с общия подход на ЕС.
2. Следване интереса на България от постъпателно възобновяване на партньорството между ЕС и Русия в зависимост от готовността на Русия да спазва основните принципи на международното право и международно поетите ангажименти.
3. Поддържане на контактите между хората и на културния и социален обмен между представителите на гражданското общество на двете страни.
4. Следване на европейската политика за съседство с източни съседи и Източно партньорство.
5. Развитие на търговските отношения при спазване на европейските ценности.
6. Подпомагане изработването на взаимноизгоден подход и нормативна рамка на отношенията с останалите партньори от Източното партньорство.

Решения за регионалното сътрудничество в Черно море

1. Засилване ролята на България и участието ѝ в различните регионални формати на сътрудничество в региона на Черно море (Черноморско икономическо сътрудничество, Черноморска синергия и стратегия на ЕС за региона на Черно море, Източно партньорство).
2. Оценка и идентифициране на приоритетни секторни партньорства в различните инициативи, в които България има национален интерес да участва и да отстоява регионално лидерство.

3. Активизиране на възможностите за проектно ориентирано сътрудничество между заинтересувани страни от региона при диалог с европейските институции и евентуално европейско финансиране.

Решения за отношенията между България и страните от Западните Балкани

1. Подкрепа за ускоряване на европейската интеграция на Западните Балкани при изпълняването на необходимите политически, социални и икономически реформи в тези страни, с оглед на факта, че европейска перспектива на всички държави в региона е гаранция за сигурност и стабилност на България.
2. Подкрепа за присъединяване на Северна Македония към ЕС при гарантирано спазване правата на българските общности, прекратяване използването на езика на омразата и стриктно изпълняване на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество между Република България и Република Македония.

Решения за външните отношения между България и Близкия Изток

1. Извършване на анализ на взаимоотношенията в търсене на баланс между политическия и икономическия подход във външните отношения на България с Близкия Изток.
2. България да се ангажира активно в развитието на контакти със страни, които доскоро отсъстваха от картата на непосредствените ни интереси, в т.ч. и страни-членки на Съвета за сътрудничество на арабските държави от Персийския залив.
3. Сътрудничество с аналитични центрове и научни институти и привличане на експертен потенциал за развитие на външнополитически инициативи в сектора.

Решения за българите в чужбина

1. Осигуряване на консулска защита в държави, в които България няма дипломатически представителства чрез сътрудничество с други държави-членки на ЕС.
2. Въвеждане на единна електронна административна система на консулствата, която да оптимизира предоставянето на административни и консулски услуги за българските граждани извън страната в съкратени срокове и на разумни цени.
3. Създаване на нов и работещ Закон за българите в чужбина, чрез който да се оказва ефективна подкрепа за българските граждани и малцинства.
4. Разрешаване въпроса с пенсионните осигуровки и дължими данъци на нашите сънародници в чужбина.
5. Разширяване мрежата на български културни институции, училища, неделни училища и църкви извън страната и подкрепа от държавата на българските общности зад граница.

12. МЕСТНА И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА

Политически цели:

- *Увеличаване на дела от приходите от данъци, които остава в местните хазни и финансова децентрализация;*
- *Зависимост на общинските и местните бюджети от броя на населението и регионалните специфики;*
- *Промяна в управлението и функционирането на европейските и национални програми за регионално развитие;*
- *Ограничаване на политическия натиск и партийните назначения и намаляване на корупционния риск в местната власт*

Решения за промяна на управление на местни и общински бюджети

1. Нова данъчна политика чрез децентрализация на част от приходите от бюджета в полза на общините.
2. Нов подход в регионалната политика, насочен приоритетно към създаване на дигитални и интернет базирани работни места,

- индустриални зони и фокусирана държавна подкрепа за регионите с по-ниска икономическа активност.
3. Разпределение на отговорностите между местната власт при спазване принципа на субсидиарност.
  4. Изземване на правомощия от централната власт и прехвърлянето им към регионалната, включително:
    - правото на местните власти да участват в разпределението на местните данъци и такси;
    - правото на местните власти да предоставят на гражданите всички публични услуги, които биха могли да бъдат по-ефективни, ако се извършват на място;
  5. Политики за по-равномерното икономическо и социално развитие на общините, в т.ч. между Северна и Южна България.
  6. Спазването на принципа „замърсителят плаща“.
  7. Намаляване на административната тежест и регулации.
  8. Пазарни политики при управлението от страна на държавата (в т.ч. и като монополен собственик) на местни и регионални ресурси – гори, земя, минерални ресурси, недвижими имоти, съоръжения, инфраструктура, болници, образователни институти и дори предприятия с регионално значение.
  9. Контрол върху законността и спазването на пазарните принципи при приватизация на предприятия, продажби на недвижимо имущество, концесии, отдаване под наем, управление и други дейности на територията на цялата страна.
  10. Ограничаване на корупционните практики сред администрацията под натиска на политически и партийни интереси.
  11. Укрепване на административния капацитет и квалификацията на общински служители и спиране на политическите и партийни назначения и назначенията без конкурс.
  12. Осигуряване на изборност на кметове на населени места с население над 100 души и осигуряване на самостоятелни бюджети на кметствата.

Решения за промяна в управлението и функционирането на европейските и национални програми за регионално развитие

1. Цялостен одит на ефекта от оперативните програми и цялостно опростяване на начина и формите за кандидатстване по програмите, без да има необходимост от външни консултанти, които са овладели достъпа до оценителските и управляващи органи и са в основата на корупцията и неефективното усвояване на европейските фондове.
2. Насочване на средства от националния бюджет и европейски средства към погранични райони и райони с изостанало развитие.
3. Подкрепа от държавата на политики по догонващо развитие за изостаналите райони като Северозападна България, Странджа, едните райони на Североизточна България и малките населени места.

13. МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ТРАНСПОРТА И ТРАНСПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Политически цели

- *Включване на сектора на транспорта в Плана за възстановяване и устойчивост и в Зелената сделка;*
- *Модернизация на транспорта и ограничаване на вредното въздействие върху околната среда;*
- *Модернизация, безопасност и сигурност на пътната мрежа;*
- *Инвестиции в екологичен железопътен транспорт;*
- *Изграждане на по-висок капацитет на морските и речните пристанища;*
- *Повишаване качеството на летищните услуги и свързаност на летищата с близките населени места;*
- *Оптимизиране на европейската транспортна схема с фокус максимална полза за България от европейските транспортни коридори;*
- *Намаляване на пътния травматизъм и нов Закон за движение по пътищата*

Решения за модернизиране на сектора на транспорта

1. Включване на инфраструктурните проекти в сектора на пътния, железопътния, морския и речния, както и въздушния транспорт в Плана за възстановяване и устойчивост и в „Зелената сделка“.

2. Внедряване на информационни системи за оптимизиране на транспортните процеси.
3. Изграждане на непрекъснати, последователни и постоянни транспортни мрежи, които да осигуряват бързо и безопасно придвижване.
4. Подобряване на цялостната транспортна ефективност, което ще намали разходите на операторите и потребителите и ще подкрепи икономическото развитие.
5. Синхронизиране на наличния обществен транспорт чрез обща карта, така че да се намали ползването на личен транспорт във връзка с ограничаване на вредните емисии.
6. Синхронизиране на пътният с железопътният транспорт с фокус преодоляване на транспортната откъснатост на гражданите и населените места и пренасочване до края на мандата до 25 % от сухопътните превози на товари към железопътния и воден транспорт.
7. Оптимизиране на европейската транспортна схема с фокус максимална полза за България от европейските транспортни коридори.
8. Инвестиции и разширяване на интермодалните терминали с цел съкращаване на времето на транзитно преминаване през страната и превръщането на България в стратегически транспортен възел.
9. Модернизиране на сектора на железопътния транспорт с цел безопасен, бърз и екологичен транспорт на хора и стоки. Внедряване на алтернативни енергийни хранващи източници и електрификация на ЖП-мрежата в страната.
10. Модернизиране на подвижния ЖП-състав с цел гарантиране на европейско ниво на транспортната услуга за пътниците.
11. Модернизиране на пристанищата по р. Дунав и възстановяване на целогодишното корабоплаване.
12. Изцяло нов Закон за движение по пътищата, който обръща фокуса към пътната безопасност.
13. Намаляване на процента на нарастване на автомобилния товарен трафик чрез предоставяне на допълнителни стимули за използване на железопътен и воден транспорт, посредством подобрени интермодални съоръжения.
14. Стратегия за поетапно ограничаване на автомобилния трафик, след анализ на регионалните особености, с цел намаляване на замърсяването на атмосферния въздух.
15. Национална програма за стимулиране ползването на електрически автомобили.

Решения за модернизация, безопасност и сигурност на пътната мрежа

1. Внедряване на съвременен технически контрол за движение по пътищата - контрол на скоростта, на теглото на тежкотоварните автомобили и на линейно управление на магистралния трафик.
2. Ревизия на средствата за строителството на АМ „Хемус“.
3. Изграждане на АМ „Черно море“, както и на магистралите Русе – Велико Търново, София – Калотина, скоростния път Мездра - Ботевград и тунела под Шипка.
4. Доизграждане на АМ „Струма“ в участъка на Кресненското дефиле.
5. Изготвяне и приемане на стандарти за приемане на строителството и за поддръжка на шосейната инфраструктура.
6. Повишаване на безопасността и сигурността на пътищата чрез въвеждане на технически стандарти за адекватна пътна маркировка, релефна и светлоотразяваща маркировка, поддръжка на крайпътните елементи и др.

Решения за екологичен железопътен транспорт

1. Изграждане на ЖП-линиите, които се финансират с европейски средства:
  - По Механизма за свързана Европа: Пловдив – Бургас, Волуяк – София и София – Елин Пелин,
  - По ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ - Елин Пелин – Пловдив
2. Рехабилитация и модернизация на ЖП-линиите Русе – Велико Търново, Видин – Кулата, Мездра – Горна Оряховица, както и София - Гюешево (граница с Република Северна Македония).
3. Осигуряване на свързаност с Румъния и дунавските пристанища през Добрич и Силистра.
4. Приоритет на ЖП-линиите Русе – Варна и Горна Оряховица – Каспичан при възстановяване на проектните скорости по всички направления.
5. Стартиране на проучвателни и проектни дейности за изграждане на нови участъци от жп мрежата по направленията Левски, Троян, Попово, Асеновград, Златоград и към границата с Република Гърция.

6. Внедряване на съвременни средства за осигуряване на безопасно движение на влаковете, гарантиращи оперативна съвместимост с Европейската система за управление на движението на влаковете (ERTMS/ETCS сигнализация и други).

Решения за по-висок капацитет на морските и речните пристанища

1. Инвестиции в речните пристанища с фокус върху превозите на контейнери и специализираните терминали.
2. Изграждане на нови площадки за обработка и съхранение на контейнери на пристанища Варна и Бургас.
3. Инвестиции в нова претоварна техника.
4. Финализиране на системата за навигация по р. Дунав, оптимизации за подобряването на корабоплаването, маркировките, измервателните станции и прилагане на мерки за безопасността на корабоплаването.
5. Инвестиции в пристанищните терминали за пътнически и круизни кораби.

Решения за по-високо качество на летищните услуги

1. Подпомагане на летищните оператори, като се спазва европейското законодателство с оглед преодоляване на резкия спад обслужени пътници и гарантиране на устойчиво възстановяване на сектора, безопасност и качествено обслужване по летищата;
2. Продължаване на мерките за постигане на единно европейско небе;
3. Изграждане на адекватни ЖП-връзки към всички международните летища в страната, както следва:
  - Железопътна връзка Слънчев бряг – Летище Бургас – Бургас;
  - Трамвайна линия Варна - Летище Варна;
  - Железопътна връзка Пловдив - Летище Пловдив.

14. ЗЕМЕДЕЛИЕ, СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ГОРИ И РИБАРСТВО

Политически цели:

- *Гарантиране на свободната конкуренция в земеделския сектор;*
- *Създаване на Национална програма „Семейно стопанство“ и подкрепа за младите фермери;*
- *Подкрепа за животновъдството, зеленчукопроизводството, трайните насаждения, биологичните култури, производството на мед и билки, преработвателната промишленост;*
- *Устойчивост на хранителната сигурност;*
- *Разумно управление на горите и спиране на незаконната сеч;*
- *Устойчиво управление на сектора на рибарството*

Решения за създаване на национална програма за семейни стопанства и политики в подкрепа на младите фермери

1. Създаване на Национална програма „Семейно стопанство“, която ще предоставя земя и пари на домакинства за зеленчукопроизводство, традиционни култури, производство на рози, мед, билки, плодове и за животновъдство.
2. Поощряване чрез подходящи политики супермаркетите да предлагат ексклузивни стоки произведени от семейните стопанства.
3. Засилване на връзката между търсенето и предлагането, както и стимулирането на семейните стопанства да се обединяват във вериги за да отговорят на изискванията не само на местния пазар, но и на европейския.
4. Подпомагане финансово на семейните стопанства да постигнат по-високи резултати при стремежа им да отговорят на екологосъобразните изисквания на Европейския съюз.
5. Подкрепа и рекламиране на семейните ферми, като алтернатива и възможност неангажираното население в другите отрасли на икономиката да се развиват и да просперираат.
6. Подобряване на политиките на подпомагане и достъп до публично финансиране на младите фермери и семейните стопанства. При целенасочена политика малките жизнеспособни земеделски стопанства могат да увеличат потенциала си и да подобрят икономическите си показатели.

7. Разработване на политика за подкрепа на младите и дребни фермери да управляват по-ефективно своите стопанства, което ще им помогне да се адаптират по бързо към пазарните промени, институционалните и климатичните условия.
8. Стимулиране на тяхната модернизацията и подкрепа за внедряването на модерни и високи технологии чрез тясното сътрудничество с научните среди.

Решения за гарантиране на свободната конкуренция в земеделския сектор

1. Насочване на националните политики и финансови стимули не просто към получаването на субсидии или помощ, а повишаването на конкурентоспособността и производителността на земеделските стопанства.
2. Засилване на ролята на националния протекционизма в отговор на съвременните европейски и световни тенденции.
3. Изграждане на стабилна връзка между търсенето и предлагането както на вътрешни, така и на външния пазар.
4. Подобряване пазарната ориентация на българските производители на селскостопанска продукция, чрез адекватна национална политика.
5. Подобряване на жизнеспособността и рентабилността на сектора чрез подкрепа за оптимизиране на структурите на фермите, развитие на сектори като зеленчукопроизводство, овощарство, животновъдство и инвестиране в модернизация на производствата.
6. Укрепване на социално-икономическите структури в селските райони в отговор на определените европейски ценности.
7. Подкрепата на младите и иновативни земеделски предприемачи, с която да се гарантира бъдещето на производството на хранителни продукти в България.
8. Насърчаването на интелигентен, устойчив и диверсифициран селскостопански сектор, както и съхраняване и опазване на околната среда.
9. Насърчаване и споделяне на знания, иновации и дигитализация на селското стопанство, както и насърчаването на тяхното усвояване.
10. Ограничаване на монополите в земеделския сектор, предотвратяване на картелирането и спекулата в търговията с основни суровини.

11. Приоритетно кредитиране и максимално усвояване на субсидиите от фамилните, малките и средноголемите земеделски стопанства за формиране на средна класа в земеделието и устойчиво развитие на човешките ресурси в селските райони.
12. Финансово подпомагане и нисколихвено кредитиране с гратисен период за стратегически важни подотрасли на земеделския сектор (животновъдство, рибовъдство, зеленчукопроизводство и овощарство, традиционни култури, мед и билки).
13. Кредитиране на въвеждането на високи технологии в земеделието и добри фермерски практики.
14. Развитие на аграрното средно и висше образование и наука, съобразно приоритетите в аграрния сектор за повишаване на конкурентоспособността на българското земеделие чрез ускорено внедряване на научните постижения и високите технологии във фермерската практика и за опазването на околната среда.

Решения за устойчиво животновъдство

1. Засилено подпомагане и стимулиране на отрасъла на животновъдството чрез наличните финансови инструменти, с цел засилването на доходите на стопанствата и засилването на интереса към този вид производство.
2. Подобряване на достъпа не само до европейския пазар, но и до международния.
3. Насочване на стимулите на подкрепа, обвързани с конкретни резултати.
4. Стимулиране на инвестициите, модернизацията и технологичното обновление в отрасъл, което ще подобри значително продуктивността и съответно приходите.

Решения за устойчиво зеленчукопроизводство

1. Правилно насочване на политическите и финансови стимули за постигане на конкретни резултати в сектора.
2. Обвързването на производството на зеленчуци с търсенето, внедряването на нови технологии и научни изследвания, повишаване на конкурентоспособността и добавената стойност в сектора.

Решения за устойчивост на трайните насаждения

1. Правилно насочване на стимулите за подпомагане и обвързването им с конкретни резултати.
2. Създаване на адекватна национална политика за подкрепа и защита на българското производство на трайни насаждения.
3. Насърчаване и стимулиране на инвестициите и модернизацията на стопанствата, специализирани в отглеждането на трайни насаждения.
4. Изграждането на стабилна и продуктивна верига между производители и търговци, с цел задоволяване изискванията на българските потребители, които стават все по-информирани и взискателни към фактори като цена и качество.

Решения за устойчивост на биологичните продукти

1. Повишаване интереса на потребителите към консумацията на биологични продукти.
2. Изграждане на стабилна връзка между търсене и предлагане.
3. Създаване на подходящи стимули както политически, така и финансови, обвързани изцяло с постигнатите резултати и отговарящи на съвременните пазарни тенденции.
4. Внедряването на нови технологии и научни изследвания, както и засилването на ролята на научния сектор в производствените процеси.

Решения за устойчивост на производството на мед и билки

1. Засилване ролята на държавата в ангажираността ѝ да изгради адекватна нормативна база за защита числеността на пчелните семейства, тяхното опазване и размножаване.
2. Изграждане на адекватна система за своевременно предупреждение и организиране на притежателите на пчелни семейства при употребата на пестициди от земеделските стопани.

3. Необходима е също така специална програма за опрашване на земеделските култури.
4. Изграждане на стабилна връзка между търсене и предлагане. Насърчаване на търговията с български пчелни продукти и мед не само на национални, но и на международния пазар.
5. Повишаване интереса на потребителите към консумацията на българските билки и изграждането на стабилна връзка между търсене и предлагане.
6. Създаване на подходящи стимули както политически, така и финансови обвързани изцяло с постигнатите добри резултати и отговарящи на съвременните пазарни тенденции в производството на билки.
7. Внедряването на иновации и научни изследвания, както и засилването на ролята на учените в производството на билки.

Решения за устойчивост на преработвателната промишленост

1. Подобряване на политиката за прекратяването на нелоялните практики, налагани от големите търговски вериги, което е основна функция на Комисията за защита на конкуренцията.
2. Изграждане и подобряване на съществуващите вериги между производители, преработватели и търговци.
3. Насърчаване на връзката между бизнес научните организации за внедряването на иновации, нови практики и технически подобрения в производствените вериги.
4. Насърчаване на националните политики за подобряване на покупателната способност на населението.

Решения за устойчивост на хранителната сигурност

1. Интензивна финансова и национална подкрепа на преработвателните предприятия със собствено производство на суровини и на земеделските производители със собствена преработвателна база.
2. Свързване на инвестициите за преработка със стандарти за качество и използване на местни суровини.

3. Обвързване на инвестициите в ХВП с ангажименти за осигуряване на пазар на местни земеделски производители.
4. Подкрепа на дейности при преработката на храни, като окачествяване, изкупуване, съхраняване, транспорт на суровините.
5. Търсене на допълнителни механизми за борба с нелоялните търговски практики и нерегламентирания внос, особено при зеленчуци и плодове.
6. Прилагане на модерни и адекватни политики в областта на хранителната сигурност.
7. Увеличаването на дела на българските храни, предлагани на пазара, както и стимулиране на добрите и ограничаване на нелоялните търговски практики.
8. Стимулиране използването на суровини, произведени в България.
9. Засилване ролята на държавата като посредник при износ на земеделски продукти от страната.

Решения за устойчиво управление на горите и спиране на незаконната сеч

1. Налагане на мораториум върху планираната горска сеч за критичните точки.
2. Ясна регламентация при извършване на промени в горския фонд (включване, изключване, замяна, продажба, закупуване и др.)
3. Подобряване на нормативните разпоредби в много аспекти на управление на горите.
4. Редуциране на нерегламентираното ползване на дървесина за сметка на увеличаването на младите горски насаждения.
5. Увеличаване на инвестициите и грижите за възстановяване на горския фонд в страната, с цел задоволяване на потребностите на националния пазар.
6. Устойчиво поддържане и опазване на горските ресурси на страната.
7. Засилване на научно-развойната дейност в сектора.
8. Насърчаване на активната дейност на гражданския сектор и подобряване на прозрачността при управлението на горския фонд.
9. Забрана за промяната на предназначението на горите от извършени замени за срок от 20 години, лесопригодни гори и земи от Горския фонд, освен за важни публични цели, чрез промяна на устройствените планове на населените места.

10. Възможност на собствениците на гора за избора на начина на управление и организация при провеждането на дейностите в собствеността им, в съответствие със законовите норми.
11. Инвестиране в горската инфраструктура (пътища, просеки и други).
12. Да се изгради единна информационна система проследяваща и оповестяваща наличието на нерегламентирани дейност в горския сектор.
13. Подобряване на отчетността на добития дървен материал, както от страна на Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ), така и на общините.
14. Предприемане на адекватни мерки срещу сивия сектор.
15. Да се ускори изграждането на единна електронна система, която да обработва цялата информация по отношение на планирането, маркирането, ползването, освидетелстването, експедирането и преработката на дървесния материал.
16. Засилване ролята на гражданския сектор и контрол в сектора.
17. Увеличаване събираемостта на наказателните постановления за нарушения в горите.

Решения за устойчиво управление на рибарството

1. Въвеждането на по-строги финансови мерки и по-строг контрол в крайбрежните зони на Черно море, както и на защитените зони по Natura 2000.
2. Осигуряване на адекватно финансиране за жизнеспособните аквакултурни стопанства.
3. Оптимизиране на административните структури, обслужващи сектор „Рибарство и аквакултури“.
4. Постигане на по-големи резултати при изпълнението на стратегиите на Местните инициативни рибарски групи.

15. ОКОЛНА СРЕДА, УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНИТЕ ЕМИСИИ

Политически цели:

- *Строги политики по опазване на околната среда и за чиста природа;*
- *Забрана за строителство в защитените зони;*
- *Разумно управление на природните ресурси;*
- *Разумно управление на отпадъците;*
- *Политики за чист въздух и намаляване на вредните емисии;*
- *Разумно управление на водите*

Решения на устойчиво управление на ресурсите

1. Включване на сектора на екологията и управлението на ресурсите в Плана за възстановяване и устойчивост на България и Зелената сделка.
2. Стимулиране на преминаването към кръгови и споделени модели на потребление.
3. Възлагане на образователната система да създаде кадри за безвъглеродната икономика.
4. Забрана на строителството в защитени зони - дюни, морския бряг, природни паркове и др.
5. Спиране на незаконната сеч и новозалесяване на изсечените територии в планините и забрана за сечища във вододайните зони.
6. Прекратяване източването на язовирите. Реален ремонт на язовирните стени и намаляване загубите по водопреносната мрежа.
7. Гарантиране на пълна прозрачност на концесиите, включително на договорите за търсене и/или проучване за концесия и др.
8. Преразглеждане на режимите за добив на суровини и гарантиране на задължителното им съгласуване с местните общности, включително чрез допитвания по Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

Решения за устойчиво и разумно управление на отпадъците

1. Прекратяване на зариване на България с боклук – забрана за внос на боклук от трети страни, ограничаване на местата и срока за съхраняването му, премахване на мълчаливото съгласие при издаване на разрешения за площадки и инсталации за третиране и горене на боклук.

2. Въвеждане на формулата „Замърсителят плаща“ при определяне на такса „битови отпадъци“ за всяко домакинство и за всяко юридическо лице на базата на количеството реално генерирани отпадъци.
3. Въвеждане на разделно сметосъбиране и недопускане на смесването на потоците на рециклируемите с биоразградимите и другите отпадъци.
4. Прилагане на пакет от мерки за постигане на приетите от Европейския парламент цели до 2035 г. рециклираните отпадъците да достигнат 65%, а депонираните – 10%.
5. Изграждане на модерна система за сметосъбиране и устойчиво управление на отпадъците.
6. Стимулиране на бизнеса да се ангажира с технологии за чисти ресурси и съхраняване на енергия, както и с рециклиране.
7. Мерки за включване в кръговата икономика на МСП и за намаляване на екологичния им отпечатък чрез подобряване на енергийната и ресурсната им ефективност, използването на възобновяеми енергийни източници, ползване на рециклирани продукти и др.
8. Поощряване на домакинствата за разделното събиране на отпадъци в домовете и за намаляването на разхищението на ресурси и храни, облекла и обувки.

Решения за по-чист въздух

1. Програма за гарантиране на по-чист въздух в българските градове – подмяна на замърсяващите отоплителни инсталации, въвеждане на стандарти за твърдото гориво, осъществяване на контрол върху замърсяващи производства и спиране на нерегламентираното изгаряне.
2. Монтиране на измервателни станции за въздуха до индустриалните замърсители с информация в реално време.
3. Въвеждане на по-високи такси и санкции за автомобилите с наднормено замърсяване.
4. Електрификация на градския транспорт.
5. Въвеждане на стимули за използване на електромобили и стимулиране на изграждането на зарядни станции.
6. Създаване на алармен праг и въвеждане на глоби за държавата при всеки ден на превишение на минималните допустими нива на замърсяване, които ще се събират в специален фонд за мерки срещу

замърсяването на въздуха: разширяване на мрежата от комплексни измервателни станции, стимулиране на незамърсяващи превозни средства и др.

7. По-строг контрол и по-големи санкции за индустриалните замърсители.
8. Въвеждане на стимули за използването на топлофикации, ток и ВЕИ в отоплението и поетапно намаляване на ползването на твърдо гориво.
9. Разработване на програми и проекти за подобряване качеството на въздуха и климатичните промени.

Решения за устойчиво управление на водите

1. Закриване на държавния ВиК-холдинг и ревизия на дейността му.
2. Подобряване състоянието на водния сектор в България и създаване на единна система за управление на водните ресурси в страната.
3. Предприемане на спешни мерки за укрепване на водния сектор и преодоляване на недостига на питейна вода с оглед на факта, че страната е една от петте най-бедни на водни ресурси в ЕС.
4. Прилагане на пакет от мерки за преодоляване на загубите на питейна вода, които понастоящем са над 80 % в преобладаващата част от регионите.
5. Разработване на цялостна национална стратегия за минералните води и тяхното използване в икономиката, здравеопазването и туризма.
6. Въвеждане на регистър на язовирите и тяхното състояние, както и оценка на риска, свързан с тяхната експлоатация.
7. Въвеждане на регистър на ВЕЦ и минивецове на реките за запазване на речните екосистеми, в съгласие с изискванията на ЕС.
8. Въвеждане на принципа „замърсителят плаща“.
9. Изпълнение на цялостна стратегия за управление на ВиК сектора и питейното водоснабдяване, особено в малките населени места без достъп до вода.
10. Увеличаване на поливните площи.
11. Строги мерки за опазването на екосистемата на Черно море, реките, биологичното разнообразие и влажните зони.
12. Прекратяване и инкриминиране на незаконната сеч в крайречните и крайбрежните гори.
13. Инкриминиране на незаконния добив на инертни материали по поречията на реките.

16. УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ COVID-КРИЗАТА

Политически цели:

- *Насочени усилия за стимулиране на сектора като един от най-засегнатите от COVID кризата;*
- *Изготвяне на дългосрочна програма за развитието на туризма, в т.ч. по видове;*
- *Оптимизация на визовия режим за граждани от страни извън ЕС при посещение с цел туризъм;*

Решения за стимулиране на сектора и преодоляване на последствията от COVID-кризата

1. Предприемане на управленски мерки за преработване на Плана за възстановяване и устойчивост с цел средствата, които може да получи България от Фонд „Следващо поколение ЕС“ за справяне с последствията от пандемията, да бъдат насочени прозрачно към области, включително и сектор Туризъм, даващи възможност за бързо догонващо икономическо развитие на България.
2. Прилагане на принципа „Пари срещу реформи“ по отношение на средствата за България от Фонда за възстановяване на ЕС Next Generation EU с фокус върху финансиране на зелена, споделена, кръгова, нисковъглеродна и дигитална икономика, образование, здравеопазване, модерно селско стопанство, енергийна независимост, електронно управление, стимулиране на микро-, малкия и семейния бизнес, туризма и транспорта и устойчивото използване на природните ресурси.
3. Създаване на комплексна и взаимнообвързана нормативна база относно държавните икономически стимули в областта на туристическите услуги – ясна и дългосрочна данъчна политика, лицензионна политика, политика в областта на таксите, застраховането и т.н.
4. Развитие на потенциала на българския туризъм утвърждаването на страната като световна туристическа дестинация, привличаща платежоспособни чрез целенасочена стратегия, стимули от страна на държавата за бизнеса.

5. Насочване на усилията към туристическия продукт, като се развива не само традиционният, но и нови негови алтернативи – културен, винен, селски, приключенски, екологичен, балнео, ски и др.
6. Прилагане на маркетинговите инструменти за сегментиране на туристическия пазар и избор на целеви пазари с подходящ начин за позициониране на туристическия продукт на тях.
7. Създаването на единен, положителен и устойчив "бренд" за България.
8. Финансиране от държавата на бранда и насочване на ресурс към реклама на България като туристическа дестинация.
9. Цялостна стратегия за обучението на кадри и развитието на човешкия капитал в туризма на фона на общо изискване за преход към икономика на знанието и с оглед щетите от Covid-кризата върху сектора.
10. Създаване на механизъм за насърчаване на вътрешното потребление чрез финансово стимулиране и ползване на данъчни облекчения

Решения за изготвяне на национална програма за развитие на туризма

1. Преосмисляне на задачите на Министерството на туризма в подкрепата на сектора.
  2. Създаване на национална програма за развитие на устойчив туризъм.
  3. Данъчни и други икономически стимули за развитието на сектора, в т.ч. на инфраструктурата и за привличането на чуждестранни и местни инвестиции.
  4. Провеждане на национална политика за "гостоприемство" на всички нива и развитието на допълнителни туристически услуги.
-
1. Създаване на направления за диверсификация на туристическия продукт и създаване на благоприятни условия и среда за развитието на всички форми на специализиран туризъм като културно - историческия, балнеоложкия, екологичния, селския и конгресния туризъм и др.
  2. Дългосрочна политика по опазване на природните богатства, забележителности и природни дадености, в т.ч. дигитални и маркетингови стратегии за тяхното промотиране.
  3. Създаване на план за изграждането и поддържането на националната, регионалната и местната туристическа инфраструктура.
  4. Обединяване на усилията на държавата, местната администрация и бизнеса в областта на туризма.

5. Финансиране на проекти за възстановяване на традициите, обичаите, културно-историческото и архитектурното наследство и местните особености.
6. Осигуряване на високоскоростен интернет в цялата страна.
7. Повишаване на професионалните изисквания към заетите лица с цел гарантиране на качеството на услугата.
8. Мерки за включване на местните общности и местната власт във вземането на решения за развитие на туризма.
9. Насочване на европейски фондове към малките и семейни фирми в туризма – стаи за гости, къщи за гости, семейни хотели, апартаменти за краткосрочно отдаване.
10. Модерни образователни програми за предприемачи за микро- и малките предприятия в туризма.
11. Насърчаване на семейното предприемачество и увеличаване на възнагражденията.

Решения за оптимизация на визовия режим за граждани от страни извън ЕС при пътувания с цел туризъм

1. Въвеждане на механизъм за издаване на електронни визи и на международната практика за поставяне на визи „on arrival“ на граничните пунктове за пътувания с цел туризъм на граждани от трети страни, от Руската Федерация, Република Турция, които са ключови за туристически пазари за България.
2. Облекчаване на визов режим за сезонни работници от трети страни с цел осигуряване на работна ръка за сезонния туризъм, който представлява най-голям процент в дяловото разпределение.

17. ПОДКРЕПА ЗА КУЛТУРАТА И СВОБОДНИ МЕДИИ

Политически цели:

- *Подкрепа на българската култура и сектора на творческите индустрии;*
- *Гарантиране свободата на медиите и словото*

Решения за подкрепа на културата

1. Изготвяне на Национална стратегия за развитие на културата и творческите индустрии
2. Въвеждане на подход за интегрирано разработване на стратегии, програми и планове за действие в сектора на културата на трите нива – национално, регионално и общинско.
3. Установяване на интегрирана връзка между образование, обучение и културни и творчески индустрии.
4. Ежегодно увеличаване размера на бюджетните средства за подкрепа на културата с 20 %. Финансирането трябва да се раздели по два канала – единият да бъде инфраструктурата на творческата дейност (материална база и обслужване на зрителите) и вторият канал - финансиране на творчески програми и проекти (програмно-целеви подход).
  - Разработване на механизъм за публично – частното партньорство, защото това е най-перспективната форма за инвестиция.
  - Утвърждаването на меценатството и спонсорството в сферата на културата като престижна форма на финансиране.
5. Преодоляване на огромните дисбаланси на културни дейности в различните общини с целенасочена интегрирана програма.
6. Балансирана политика на разпределяне на средствата в сектора – както за функциониране на държавните културни институти, така и за проекти на пазарен принцип за свободните артисти.
7. Ревизия и оптимизация на Национален фонд „Култура“ и свързаните със сектора институции.
8. Стимулиране на общините да създават общински фондове „Култура“.
9. Осигуряване на банково кредитиране в сектора не само в условията на COVID-кризата, но и след нея, заради това, че повечето предприятия в сферата на културата са малки и средни, с ниски обороти, а създаването на културния продукт понякога отнема дълъг период от време.
10. Осигуряване на гаранционни инструменти от страна на държавата за кредитни линии в сектора на културата и изкуството.
11. Целенасочена държавна политика за стимулиране, вкл. чрез данъчни облекчения, на меценатството и алтернативните източници на финансиране на културата, изкуствата и творческите индустрии.

12. Осъвременяване на съществуващата законова рамка с цел подкрепа и стимули за създаване на културни продукти.
13. Въвеждане на данъчни преференции по ДДС за изкуствата.
14. Непрекъсната подкрепа на художественото образование, цел на което е формирането и развитието на естетическите потребности на обществото
15. Специална програма за закрила на традиционната народна култура, обичаи, традиции, фолклор и народно творчество. Стимулиране на фолклорните колективи и майсторите занаятчии.
16. Специална програма за подкрепа и защита на народните читалища, като най-достъпните културно-просветни средища. Промени в Закона за читалищата с цел да бъдат защитени икономически и като културни средища.
17. Осъвременяване на нормативната база, свързана със защита на културното наследство, изкупуване на произведения на изкуството, закрила на киното, подкрепа на свободните творци.
18. Създаване на национална програма за инвестиции в техническо модернизиране на базите, сградите и оборудването в театрите, оперите и филхармониите, концертните зали, галериите, музеите и другите културни институции.
19. Целенасочено финансиране на изграждането на модерна инфраструктура и превръщането на археологичните и архитектурни находки в атрактивни туристически центрове.
20. Създаване на Национална база данни на музейните предмети, колекциите и фондовете на отделните галерии. Тяхното компютъризиране и качването на електронни носители на музейните и архивните фондове ще допринесе за по-добрия контрол върху тяхната наличност и съхранение, по-лесния достъп на гражданите до културните ценности и по-благоприятни условия за развитие на научно-изследователската дейност
21. Повишаване на заплащането на труда на работещите в културната сфера и тяхната социална защита.

Решения за свободни медии

1. Гарантиране свободата на медиите и прекратяване на политическия, лобисткия и партийния натиск върху тях.

2. Спиране на практиките на купуване на медийно присъствие с държавни средства и от представителите на държавните органи.
3. Въвеждане на регистър на собствеността на медиите.
4. Прилагане на антимонополното и антикартелно законодателство по отношение на медиите в страната.
5. Широк обществен дебат върху работата на медиите, Закона за медиите, Етичния кодекс на българските медии с цел защита на свободата на словото и преодоляване на 111-то място на България по свобода на словото.
6. Ревизия на работата и резултатите на БНТ, БНР и БТА и обвързването на финансирането им със степента на спазване от страна на програмните им схеми на публичния интерес и плурализма.
7. Задължително участие на представители на творческите и журналистическите гилдии в СЕМ.
8. Създаване на фигурата на медиен омбудсман с основна задача спазване на медийния плурализъм.
9. Промяна в структурата на управлението на обществените медии чрез създаване на Граждански бордове със значителни правомощия.
10. Ограничителни мерки спрямо възможностите на медийния пазар в България да оперират офшорни собственици.
11. Преразглеждане на закона за офшорките (Закон за икономическите и финансови взаимоотношения с дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим и техните действителни собственици) във вид, който не облагодетелства олигархични зависимости на медии.

18. РАЗВИТИЕ НА СПОРТА И СПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Политически цели:

- *Подкрепа и децентрализация на управлението на спорта;*
- *Подкрепа за детския и масовия спорт и данъчни облекчения за инвестиции в тях;*
- *Изграждане на липсващите в около 500 български училища физкултурни салони и спортни площадки*
- *Създаване на програма за изграждане на училищни басейни и развитие на водните спортове в училище*

Решения за подкрепа на спорта и изграждане на спортната инфраструктура

1. Подкрепа и развитие на спорта в България като предпоставка за подобряване на общия здравословен и психологически профил на населението, особено в периода след пандемията.
2. Преодоляване забавянето в последните 10 години на спортната дейност и масовия спорт и гарантиране на финансовата подкрепа от бюджета.
3. Поставяне на фокус върху детските и спортните школи и осигуряване на публичен ресурс за тях.
4. Финансиране на детския и ученическият спорт и школи.
5. Изграждане на близо 500 физкултурни салони и спортни площадки във всяко българско училище с липсващи такива.
6. Създаване на национална програма за изграждане на училищни басейни и развитие на водните спортове в училищата.
7. Въвеждане на благоприятни данъчни условия за спонсорство и инвестиране в спортни съоръжения на клубове, спортисти, федерации и за масов и детски спорт.
8. Децентрализация на управлението на системата на спорта.
9. Съдействие на държавата за кредитиране на спорта, за финансиране от структурните фондове на ЕС, както и по линия на Плана за възстановяване и устойчивост.
10. Гарантиране на високо качество на треньорските кадри чрез образователната система и въвеждане на категоризация и лицензиране на треньорите.

19. НЕОТЛОЖНА ЗАКОНОДАТЕЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВИТЕ 100 ДНИ ОТ МАНДАТА В ЗАЩИТА НА ОБИКНОВЕНИТЕ ХОРА

Политически цели:

- Осигуряване на ударна законодателна програма в първите 100 дни на мандата;
- Приемане на законодателство за защита на обикновените хора;

- Промени в Изборния кодекс с цел изчистването на изборните списъци от «мъртви души»;
- Промени в Конституцията, насочени към реформа на прокуратурата;
- Премахване на привилегиите на народните представители и висшия държавен ешелон

Решения за осигуряване на ударна законодателна програма в първите 100 дни на мандата

1. Изменения в Конституцията, съгласно глава Правосъдна реформа от настоящата програма.
1. Приемане на пакет от законодателни промени за премахване на привилегиите на народните представители и висшия държавен ешелон.
2. Приемане на Закон за частния фалит.
3. Приемане на пакет от закони, с които да се подобри качеството на ВиК-услугите и да се прекратят злоупотребите и монополните практики при снабдяване с вода, ток, парно, газ и мобилни услуги.
4. Приемане на пакет от закони за премахване на свръхпривилегиите на банките.
5. Приемане на Закон за ограничаване дейността на колекторите и бързите кредити.
6. Приемане на Закон против зариването на страната с боклук и забрана за вноса му от трети страни.
7. Изменения в Закона за чистотата на атмосферния въздух, с който се въвежда санкция за държавата при всеки ден на превишение на минималните допустими нива на замърсяване в размер на 1 стотинка на засегнат човек на ден. Глобите ще се събират в специален фонд, който ще се ползва за мерки срещу мръсния въздух.
8. Изменения в Изборния кодекс, с които да се изчистят изборителните списъци от „мъртви души“ чрез въвеждане активна регистрация и да се оставят машинното и дистанционното (електронно и по пощата) гласуване като единствени възможни.
9. Изменения в законите и подзаконовите нормативни актове, с които да се гарантира бърза и добре платена спешна помощ, включително чрез създаване на система за реакция с медицински хеликоптери.

10. Изменения в Закона за ДДС, с който прагът за задължителна регистрация по ДДС се увеличава от 50 хил. на 200 хиляди лв. и се запазва доброволната регистрация по ДДС.
11. Изменения в данъчните закони за частична децентрализация на фискалните приходи към местната власт със съпътстващи ги отговорности.
12. Изменения, с които се ограничава произволът на частните съдебни изпълнители върху гражданите и бизнеса.
13. Изменения в Закона за специалните разузнавателни средства за спиране на злоупотребите със СРС и премахване на произволното следене на трафични данни.
14. Изменения в Закона за подпомагане на земеделските производители за гарантиране на бърз и лесен достъп на производителите до крайните потребители и осигуряване на изкупуване на определени продукции на справедливи цени.
15. Изменения в Закона за личната помощ и в законите за хората с увреждания с цел осигуряване на справедлива подкрепа.
16. Законодателни изменения за определянето на таксата битови отпадъци според принципа „Замърсителят плаща“.

20. РЕВИЗИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВОСТТА

Политически цели:

- *Ревизия на управлението;*
- *Възстановяване на справедливостта с фокус върху обикновените граждани*

Решения за осъществяване ревизия на управлението

1. Предприемане на незабавна ревизия на управлението на Бойко Борисов.

2. Създаване на специална комисия по ревизията и оповестяване на план за ревизията на дейността на министър-председателя, министрите и заместник-министрите, представителите на изпълнителната власт и всички органи и институции, регулатори, държавните дружества и дружества с държавно участие и др.
1. Обхват на работата на Комисията по ревизията - ревизия на НОИ и политиките, за които плаща НОИ; ревизия на НЗОК; ревизия на НАП и на изтичането на личните данни на над 5 млн. български граждани от НАП; Сребърния фонд; Българската банка за развитие; участията на офшорни дружества в усвояване на публични средства; пенсионните дружества и тяхното състояние; търговските аташета; Фонда за пътна безопасност към МВР; средствата, дадени през годините, за електронното управление и е-правителство; предоставянето на българско гражданство; програмите за модернизиране на армията; програмите за саниране; програмите за ремонт на язовирите; държавния ВиК-холдинг и ВиК-сектора; топлофикационните и ВиК-дружествата; средствата за изграждането и ремонтите на пътища и магистрали; държавните дружества „Автомагистрали“, „Монтажи“, Дружеството за управление и стопанисване на язовирите; Държавната консолидационна компания; Държавната петролна компания и планираните държавни бензиностанции; ВЕЦ-овете и тяхната собственост; средствата за преодоляване на последствията от COVID-кризата и причините за отбелязаната в България най-високата смъртност в ЕС по време на пандемията; всички раздадени бонуси в администрацията и възнагражденията за участия в бордове на държавни служители, в т.ч. оповестяване на лицата, които са ги разрешили и получили.
2. Ревизия на всички големи обществени поръчки на трите правителства на Бойко Борисов и на всички знакови сделки от прехода, свързани с управляващите към съответния момент и техните партийни и приятелски кръгове.
3. Публично оповестяване на плана за ревизията, резултатите от нея и гарантиране на справедливи съдебни процеси.

Коалиция „Изправи се! Мутри вън!“